राइनास नगरपालिका अन्तर्गत रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुको आ.ब. २०८१/०८२ को सामाजिक परिक्षण **(Social Audit)**

प्रतिवेदन : २०८२

पेश गरिएको
राइनास नगरपालिका
तिनपिप्ले, लमजुङ

पेश गर्ने :
संकल्प अध्ययन केन्द्र
काठमाण्डौ

विषय सूची

विषय सूची	पेज नम्बर
१. पूष्ठभूमी	२
२. स्वास्थ्य संस्थाको बारेमा संक्षिप्त जानकारी	३
३. समाजिक परिक्षण गर्नुको मुख्य उदेश्य	४
४. सामाजिक परिक्षणको अबधि	५
५. सामाजिक परिक्षणमा अबलम्बन गरिएका बिधि तथा प्रक्रिया	५
६. सम्पन्न गरिएका क्रियाकलापहरु	६
७. सामाजिक परिक्षण बाट प्राप्त नतिजाहरु	१५
८. आम भेलाको आयोजना तथा संचालन	२९
९. आम भेलामा उठेका जिज्ञासा सहित सम्बोधन गर्नुपर्ने बिषयहरु	३१
१०.अनुसूचीहरु	३४
११.निश्कर्ष	८५
१२.संग्लन फोटाहरु	८६

१.पृष्ठभूमि

गण्डकी प्रदेश अन्तर्गत पर्ने लमजुङ जिल्लाको राइनास नगरपालिका गठन २०७३ साल फागुन २७ गते साविकको तार्कुघाट, धमिलीकुवा, चक्रतीर्थ, भलायखर्क, प्याराजुङ र राइनास मोहोरियाकोट गाविसहरुलाई समेटेर बनाएको पालिका हो। भानुभक्त राजमार्गको नेपालडाँडाबाट करिब १ किमि पूर्वमा र सुन्दरबजार नगरपालिकाको पाउँदीबाट नदी तरेपछि पुग्न सकिने यस नगरपालिकाको अधिकांश भू–भाग पहाडी क्षेत्रले ढाकेको छ भने केही भाग टार बेसीले ढाकेको छ।

पुर्व, पूर्व–दक्षिणमा चेपे नदी, गोरखा जिल्ला, दक्षिणमा मर्स्यांदी नदी, तनहुँ जिल्लाको पुर्कोट गोरखाको पालुङटार, पश्चिममा मर्स्यांदी नदी र सुन्दर बजार नगरपालिका रहेको छ भने उत्तरमा दोर्दी र दूधपोखरीसँग सिमा जोडिएको राईनास नगरपालिका अत्यन्तै सम्भावना बोकेको स्थान हो।

राईनासटार सिंचाई आयोजना र पांग्रे हर्राबोट सिंचाई आयोजनाले यस पालिकाको तल्लो भागमा बाह्रै महिना सिंचाई गर्न सकिने अवस्था रहेको छ। यससँगै जोडिएका अरु साना ठुला कुलाहरुको माध्यमबाट धेरै जसो भूमिहरु सिंचित गर्न सकिन्छ। तार्कुघाटका फाँटहरु, राईनासटार, कैनिटार, तिनपिप्ले, अल्काटार साथै आसपासका फाँटहरु व्यबसायिक खेतीका लागि उपयुक्त छन् ।

पर्यटकीय दृष्टिले हेर्दा राइनासकोट देखि लिएर यस नगरपालिकालाई अनेकौ डाँडाकाडा, पहाड, लेक, वेसी, खहरे, नदीनाला, खोल्सा खोल्सी, उकाली ओराली, भज्याङ देउराली, थुम्काथुम्की, कोट गढी, मठ मन्दिर ,हरिया वन जंगल आदिले रोमाञ्चकता प्रदान गरिरहेका छन्। विविध सँस्कृति र पर्यटकीय मनमोहक विविधताले भरिएका गाँउ बस्तीहरु एंव हिमश्रृङ्खलाहरु यसै राईनासबाट देख्न पाईन्छ।

स्वास्थ्यको दृष्टिकोणले १० बटै वडामा स्वास्थ्य सेवा विस्तार भएको छ। चारबटा वडामा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र र ६ बटामा स्वास्थ्य चौकी रहेका छन् भने वडा नम्बर ३ मा थप शहरी स्वास्थ्य केन्द्र रहेको छ। जसमध्ये ४ बटा स्वास्थ्य संस्थामा बर्थिङ सेन्टर समेत रहेको छ। राईनास नगरपालिकाको वडा नं. ४ मा यसै बर्ष देखि सञ्चालन हुने गरी नगर अस्पताल निर्माण सम्पन्न भएको छ भने धमिलिकुवामा समेत नगर स्तरको अस्पताल निर्माण कार्य भइरहेको छ। यसैगरी विभिन्न क्लिनिक, सामूदायिक अस्पताल लगायतले स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउँदै आएका छन्। जिल्लामै दोश्रो ठूलो भवन सहित निर्माण भएको यस नगर अस्पतालबाट सेवा दिने व्यवस्था गर्न सकियो भने यहाँका नागरिकलाई स्वास्थ्योपचारको लागि बाहिर जान नपर्ने अवस्था आउनेछ।

विशेषगरी सुत्केरी हुन आफ्नो पालिकाको बर्थिङ सेन्टरसम्म जानको लागि एम्बुलेन्स खर्च उपलब्ध गराइएको छ। नागरिकको स्वाथ्यको लागि नगरपालिकाबाट विभिन्न समयमा शिविर, एम्बुलेन्स सेवा, विशेषज्ञ उपचार सेवा, ज्येष्ठ नागरिक स्वास्थ्य जाँच सेवा, गर्भवती महिलालाई मोबाईल भिडियो एक्सरे सेवा, सबै वडामा विरामी ओसारपसार गर्नको लागि स्टेचरको व्यवस्था, एचआईभी संक्रमितलाई बार्षिक १० हजार आर्थिक सहयोग दिने व्यवस्था, सामूदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई मासिक २ हजार प्रोत्साहन रकमको व्यवस्था, स्वस्थ बच्चा प्रतिस्पर्धा लगायत थुप्रै कार्यहरु यस नगरपालिकाले स्वास्थ्य शाखा मार्फत गरेको छ। सुनिता परियोजना र कोशिश नेपाल जस्ता गैर सरकारी संस्थाले यहाँको स्वास्थ्य र मानसिक स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित रहेर काम गरिरहेका छन्। लगायत वडास्तरमा नियमित स्वास्थ्य शिविर सञ्चालनजस्ता कार्य पनि सक्रिय रूपमा भइरहेको छ।

Sankalpa

पूर्वाधार विकासका दृष्टिले पनि राईनास नगरपालिकाले सन्तुलित प्रगति गरिरहेको छ। कालोपत्रे सडक, ग्राभेल र माटो सडक विस्तारसँगै नगरपालिकाले सरसफाइ, खानेपानी, सिँचाइ, कृषि सहायता लगायतका क्षेत्रमा पनि ध्यान दिइरहेको छ । कृषि क्षेत्रमा नगरपालिकाले मौरीपालन, माछापालन, कुखुरा पालन, टनेल खेती, मौसमी बेमौसमी तरकारी खेती जस्ता कार्यक्रममार्फत उद्यमशीलता अभिवृद्धि गर्दैछ । नगरपालिकाको धमिलिकुवामा शैक्षिक केन्द्र हुने गरी शैक्षिक विकास गर्न सकिने मिलेको भूभाग यस नगरपालिकामा रहेको छ ।

२. स्वास्थ्य संस्थाका बारेमा संक्षिप्त जानकारी

यस नगरपालिकामा रहेका ४ बटा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, ६ बटा स्वास्थ्य चौकी र १ शहरी स्वास्थ्य केन्द्रहरु मध्ये यस सामाजिक परिक्षणमा ३ बटा स्वास्थ्य चौकी र १ आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रलाई समेटिएको छ । जसमा दुईबटा स्वास्थ्य चौकीबाट प्रसुति सेवा समेत प्रदान गरिंदै आएको छ । सामाजिक परिक्षण गरिएका स्वास्थ्य संस्थाहरु मध्ये प्रसुती सेवा राईनास नगरपालिकाको वडा नं. ८ मा अवस्थित तार्कुघाट स्वास्थ्य चौकी र वडा नं. ४ मा रहेको चक्रतिर्थ स्वास्थ्य चौकीबाट उपलब्ध गराईएको छ । यस सामाजिक परिक्षणमा राईनास नगरपालिका अन्तर्गत रहेका ३ स्वास्थ्य चौकी र १ आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रको संक्षिप्त परिचय निम्न बमोजिम रहेको छ ।

२.१ चक्रतिर्थ स्वास्थ्य चौकी, अल्काटार

राईनास नगरपालिकाको वडा नं. ४ मा रहेको यस स्वास्थ्य चौकीको सेवा क्षेत्र भित्र विशेष गरी वडा नं. ४ का सेवाग्राहीहरु आउने गर्दछन् । यसैगरी छिमेकी वडाहरु वडा नं. ३, ५ र ६ का केहि भूभाग र गोर्खा सिरानचोक गाउँपालिका समेत पर्दछ । आफ्नै पूरानो भवनबाट यस स्वास्थ्य चौकीले सेवा दिइरहेको छ । स्वास्थ्य चौकीमा प्रसुति सेवाका लागि पालिकाका विभिन्न स्थानबाट सेवाग्राहीहरु आउने गर्दछन् । स्वास्थ्य चौकीको नजिकै बजार क्षेत्र रहेकोले पनि यस चौकीमा अन्यको तुलनामा उपचारको लागि आउनेको संख्या बढी नै हुने गर्दछ । स्वास्थ्य चौकीको हाता ठूलो रहेको छ, जसमा भविष्यमा सुविधा सम्पन्न भवन बनाउन समेत आवश्यक पर्ने जग्गा रहेको देखिन्छ ।

२.२ आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, गरमवेसी

राईनास नगरपालिकाको वडा नं. ७ मा रहेको आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र गरमवेसीले वडा नं. ७ का बासिन्दाहरुलाई स्वास्थ्य सेवा दिइरहेको छ । वडा नं. ७ का अतिरिक्त कहिलेकाँहि छिमेकी वडाका बासिन्दाहरु समेत यहाँ सेवा लिन आउने गर्दछन् । आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र भए पनि जनस्वास्थ्य निरिक्षक स्तरको स्वास्थ्यकर्मी यस सेवा केन्द्रमा उपलब्ध गराइएकोले सेवाग्राहीमा अझै विश्वसनियता थपिएको छ । आफ्नै सानो तीन कोठे भवनबाट स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरेको यस सेवा केन्द्रको वरपर प्रशस्त जग्गा नभएका कारण स्वास्थ्यजन्य फोहोर विसर्जन गर्न कठिन देखिन्छ ।

२.३ तार्कुघाट स्वास्थ्य चौकी, हर्राबोट

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

राईनास नगरपालिका वडा नं. ८ मा रहेको यस स्वास्थ्य चौकीले प्रसुति सेवा समेत उपलब्ध गराउँदै आएको छ। राईनास नगरपालिकाका पायक पर्ने स्थानबाट डेलिभरीको लागि यस स्वास्थ्य चौकीसम्म सेवाग्राहीहरु आउने गर्दछन् । नयाँ बनाइएको आफ्नै भवनबाट सेवा दिइरहेको स्वास्थ्य चौकीको नजिकै अर्को पूरानो भवन समेत रहेको छ। यस स्वास्थ्य चौकीको सेवा क्षेत्रभित्र वडा नं. ८ पर्दछ भने छिमेकी पालिका सुन्दरबजार वडा नं. ६ र ९ लगायत तनहूँको भानु नगरपालिका वडा नं. १० का केहि भूभागबाट सेवाग्राहीहरु आउँछन्।

२.४ मोहोरियाकोट स्वास्थ्य चौकी, मोहोरियाकोट

राईनास नगरपालिका वडा नं. ९ मा अवस्थित यस स्वास्थ्य चौकी राईनासकोट होमस्टे जाने बाटोको नजिकै पर्दछ। आफ्नै भवनबाट केहि बर्ष अघि देखि सेवा दिइरहेको यस स्वास्थ्य चौकी भौतिक पूर्वाधारले त्यति पूर्ण छैन। डाँडामा अवस्थित रहेको र गाउँ वस्तीहरु भौगोलिक हिसाबले टाढा रहेकोले मानिसहरु अपायक ठान्ने गर्दछन् । राईनास नगरपालिका २, ३, ४, ६, ८ र १० सँग सिमा जोडिएको यस वडाले दोर्दी गाउँपालिका र सुन्दरबजार नगरपालिकालाई समेत छुन्छ। आफ्नै वडाका अधिकांश वस्तीहरु तल रहेको हुँदा सर्वसाधारणहरु यहाँ सम्म पुग्नको लागि उकालो यात्रा गर्नु पर्दछ।

३ सामाजिक परीक्षण गर्नुको मुख्य उद्देश्य

स्वास्थ्य क्षेत्रको लागि सामाजिक जवाफदेहिता सघिय मार्गदर्शन, २०७७ अनुसार स्वास्थ्य क्षेत्रमा सामाजिक परीक्षण गर्नुको मुख्य उद्देश्य स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई आम नागरिक विशेष गरी महिला, गरीब, जोखिममा रहेका, पिछडिएका एवम् बन्चितिमा परेका समुदाय तया दुर्गम क्षेत्रका नागरिक प्रति उत्तरदायी र सम्वेदनशील भई उनीहरूको चासो, आवश्यकता र हितप्रति सम्वेदनशील र जवाफदेही बनाउनु रहेको छ । यो प्रक्रियाका निश्चित उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेका छन्ः

क) स्वास्थ्य क्षेत्रबाट प्रदान गरिने विभिन्न सेवाहरू र स्वास्थ्य सम्बन्धी सामुदायिक क्रियाकलापहरूका बारेमा समुदायलाई जानकारी गराई पारदर्शिता कायम गर्ने।

ख) आमनागरिक (महिला, अतिविपन्न, पिछडिएका समुदायसमेत) को प्रत्यक्ष र सक्रीय सहभागिताका आधारमा स्वास्थ्य सेवा प्रति उनीहरूको अधिकार, जिम्मेवारी र अपनत्वको भावना विकास गर्ने

ग) स्थानीय तहका स्वास्थ्य सेवाप्रदायक निकायहरूलाई आमनागरिक विशेष गरी महिला, अतिविपन्न, जोखिममा रहेका, पिछडिएका, बन्चित एवम् दुर्गम क्षेत्रमा बसोबास गर्ने समुदायप्रति जवाफदेही बनाई स्वास्थ्य सेवाका अपेक्षित उपलब्धिहरू हासिल गर्ने कार्यमा योगदान पुयाउने।

घ) आमनागरिक र स्वास्थ्य संस्थाहरू बीच खुल्ला रूपमा सहि सूचना आदान–प्रदान, छलफल र नियमित संवाद गर्ने परिपाटीको विकास गर्ने।

ङ) सामाजिक परीक्षणका माध्यमवाट स्वास्थ्य सम्बन्धी परियोजना र कार्यक्रमको कार्यान्वयन र स्वास्थ्य सेवाप्रवाहमा निरन्तर सुधारका लागि मार्ग प्रशस्त गर्ने।

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

चित्र नं. १: स्वास्थ्य सेवाको सामाजिक जवाफदेहिताका आधारभूत पक्ष

४.सामाजिक परीक्षणको अवधि

सामाजिक परीक्षणका लागि पूर्व तयारी, स्वास्थ्य संस्था तहमा अभिमुखीकरण, सूचना सङ्कलन, सूचनाको विश्लेषण, आममेसा र प्रतिवेदन लेखनका लागि एकजना सामाजिक परीक्षकलाई १५ दिनको अवधि तोकिएको थियो। सोही बमोजिम कार्य सम्पादनको लागि विभिन्न स्थानमा रहेका स्वास्थ्य चौकीमा फरक फरक किसिमले सामाजिक परिक्षकको टोली गई स्वास्थ्य चौकी र आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रको सेवा क्षेत्रका सर्वसाधारणसँग गई सूचना लिने जस्ता कार्य सम्पादन गरेको थियो। त्यसपछि एउटा टोलीले प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थामा पुगेर स्वास्थ्यकर्मीहरुसँग भेटी छलफल र प्रश्नोत्तर गरेको थियो। सो समयमा स्वास्थ्य संस्थासँग सम्बन्धित सबै विषयहरुमाथि अध्ययन समेत गरिएको थियो। जुन कार्य समयलाई मध्यनजर गर्दै तोकिए बमोजिम सम्पन्न गरियो। सामाजिक परीक्षण कार्यान्वयनका चरण, प्रस्तावित विधि र लाग्ने समय निम्नानुसार सम्पन्न गरियो।

५. सामाजिक परीक्षणमा अवलम्बन गरिएका विधि तथा प्रक्रिया

राईनासका स्वास्थ्य सेवाहरुको सामाजिक परीक्षणको लागि कार्ययोजनाको तयारी देखि प्रतिवेदन तयारी र कार्यक्रम तर्जुमा समेतको क्रममा स्वास्थ्यक्षेत्रको लागि सामाजिक जवाफदेहिता संधीय मार्गदर्शन, २०७७ बमोजिम निम्न चरणहरु अवलम्बन गरियो।

- **पहिलो चरण-** कार्ययोजना तयारी
- **दोस्रो चरण-** सरोकारवाला पहिचान र क्षमता अभिबृद्दी
- **तेस्रो चरण-** कार्यान्वयनको तयारी र सामाजिक परीक्षणको कार्यान्वयन

Sankalpa Adhyayan Kendra Pvt. Ltd. Kathmandu, Nepal

➢ **चौथो चरण-** स्वास्थ्य संस्थास्तरमा र स्थानीय तहमा आमभेलाको आयोजना

➢ **पाँचौ चरण-** प्रतिबेदन तयारी कार्ययोजना तर्जुमा

सामाजिक परीक्षणका सहभागीहरू

राईनास नगरपालिकाका स्वास्थ्य सेवाहरुको सामाजिक परीक्षणका सहभागीहरू विभिन्न चरणहरूमा प्राय फरक फरक रहेका थिए । यस क्रममा उद्देश्यपरक सहभागिताका लागि सरोकारवाला नक्साङ्कन गरिएको थियो । पूर्वतयारी र तयारीका प्रारम्भिक चरणहरूमा स्थानीय तहको सुशासन समितिको मार्गनिर्देशन अनुसार स्थानीय तहको स्वास्थ्य शाखा र सामाजिक परीक्षक संस्था, स्वास्थ्य संस्था सन्चालन तथा व्यवस्थापन समिति, स्वास्थ्यकर्मीहरू र मुख्य सरोकारवालाको सक्रिय सहभागिता गराईयो । स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी सूचना सङ्कलन कार्यमा सामाजिक परीक्षकको सहजीकरणमा स्वास्थ्यकर्मी र सेवाग्राही दुबैको सक्रिय सहभागितामा थियो ।

यस प्रक्रियाको महत्वपूर्ण चरणका रुपमा स्वास्थ्य संस्थास्तरको बृहत् आमभेला रह्यो। यस चरणमा स्वास्थ्य सेवासँग प्रत्यक्षरूपमा संलग्न हुने सरोकारवाला लगायत सेवाग्राही, आमनागरिक, आमा समूह, महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका, सम्बद्ध सरकारी निकायहरू, स्वास्थ्यकर्मीहरू राजनीति कर्मी सामाजिक अगुवाहरू र सञ्चार माध्यमहरू सहभागी गराईयो । यी सबै प्रक्रियामा महिला, अति विपन्न, दलित र पिछडिएका वर्गको यथेष्ठ सहभागिता सुनिश्चित गरिएको थियो । सामाजिक परीक्षणका विभिन्न चरणहरूमा सहभागी हुनुपर्ने सरोकारवाला निकाय, संस्था एवम् व्यक्तिहरूको विवरण मध्ये केही अभिलेख अनुसुची –१ मा समेटिएको छ ।

६. सम्पन्न गरिएका क्रियाकलापहरू

६.१ पहिलो चरण कार्ययोजना र तयारी

पाँच वर्ष भित्र स्थानीय तहका सबै स्वास्थ्य संस्थालाई समेट्ने गरी सरोकारवालाहरूसँगको छलफलमा स्थानीय तहद्धारा सामाजिक परीक्षणको ५ बर्षे योजना तर्जुमा गरियो । साथै क्षमता अभिबृद्धिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न क्षमता विकास योजना बनाई कार्यान्वयन गरिने तथा सामाजिक परीक्षणको योजना कार्यान्वयन गर्न र क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन गर्न स्थानीय तहले बार्षिक योजना तथा बजेटमा कार्यक्रममा समावेश गर्ने बारेमा छलफल गरियो ।

सामाजिक परीक्षण कार्यलाई सहभागितामूलक र व्यवस्थित बनाउनका लागि कार्ययोजना तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्न मुख्य सरोकारवालासँग सहकार्य र समन्वय गरियो । साथै सेवाग्रही समुदायलाई सामाजिक परीक्षणका बारेमा जानकारी गराइयो । यी समग्र प्रक्रियामा स्थानीय तहको स्वास्थ्य शाखा प्रमुख र अन्य स्वास्थ्य कर्मचारीहरु सक्रिय रुपमा संलग्न रहेका थिए ।

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

६.२ दोस्रो चरणः सरोकारवाला पहिचान र क्षमता अभिवृद्धि

सामाजिक परीक्षणसँग सम्बद्ध सरोकारवालाको पहिचान गर्नका लागि सरोकारवाला नक्साङ्कन र विश्लेषण पश्चात सामाजिक परीक्षणको महत्त्व, पद्धति र प्रक्रिया, अपेक्षित नतिजा तथा विभिन्न पक्षको भूमिकाका वारेमा स्थानीय तहले पालिका तथा स्वास्थ्य संस्थास्तरमा अभिमुखीकरण कार्यक्रम सन्चालन गरियो।

अभिमुखीकरणका कार्य पालिकास्तर र स्वास्थ्य संस्था स्तरमा सञ्चालन गरिएको थियो। पालिकास्तरको अभिमुखीकरण कार्यक्रममा उप प्रमुख लगायत स्थानीय तहका पदाधिकारीहरू, स्थानीय तहका स्वास्थ्यकर्मीहरू, बहुसरोकारवाला सामाजिक जवाफदेहिता मन्चका सदस्यहरू, स्थानीय गैरसरकारी संस्था, सामाजिक परीक्षण संस्थाका सामाजिक परीक्षक, आमसञ्चारका प्रतिनिधि, स्थानीय तहका वाह्य विकास साझेदार संस्थाका प्रतिनिधि, निजी क्षेत्रका प्रतिनिधि, आदि सहभागी रहेका थिए।

साथै स्वास्थ्य संस्थास्तरको अभिमुखीकरण कार्यक्रममा स्वास्थ्य शाखा प्रमुख लगायत वडाका पदाधिकारीहरू, स्वास्थ्य संस्थाका स्वास्थ्यकर्मीहरू, बहुसरोकारवाला सामाजिक जवाफदेहिता मन्चका सदस्यहरू, समुदायमा कार्यरत गैरसरकारी संस्था, सामाजिक परीक्षण संस्थाका सामाजिक परीक्षक, आमसन्चारका प्रतिनिधि, समुदायस्तरका वाह्य विकास साझेदार संस्थाका प्रतिनिधि, निजी क्षेत्रका प्रतिनिधि, आदि रहेका थिए। समग्र प्रक्रियामा स्थानीय तहको स्वास्थ्य शाखा प्रमुख र अन्य स्वास्थ्य कर्मचारी सक्रिय रुपमा संलग्न रहेका थिए। पालिका स्तरको अभिमुखिकरण कार्यक्रममा नगर प्रमुख लगायत स्वास्थ्य संस्थाका प्रमुखहरु, स्वास्थ्य शाखा प्रमुख, नगरपालिकाका विभिन्न शाखा प्रमुख, सामाजिक परिक्षक संस्थाका प्रतिनिधि, कार्यपालिका सदस्यहरु, व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष लगायतको उपस्थिति रहेको थियो।

६.३ तेस्रो चरणः कार्यान्वयनको तयारी र सामाजिक परीक्षणको कार्यान्वयन

राईनास नगरपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरुको सामाजिक परीक्षणको कार्यान्वयनको तयारी पालिकास्तरमा र स्वास्थ्य संस्थास्तरमा स्थानीय तहको स्वास्थ्य शाखाको संयोजनमा गरियो। पालिकास्तरमा स्थानीय तहको स्वास्थ्य सामाजिक परीक्षण गरिने विभिन्न स्वास्थ्य संस्था एवम् सरोकारवालाहरूलाई पालिका भरि सञ्चालन हुने सामाजिक परीक्षण कार्ययोजनाको जानकारी गराएको थियो।

सामाजिक परीक्षण संस्थाले कार्यसम्पादन सम्झौताका आधारमा आफ्नो तयारी योजनावद्ध रुपमा गरेको थियो। स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिसँगको समन्वय र सामाजिक परीक्षक संस्थाले सामाजिक परीक्षणको कार्ययोजना (सूचना सङ्कलन, विश्लेषण र आमभेला) तयार गरेका थिए। स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिले सामाजिक परीक्षण संस्थासँगको समन्वयमा आमभेलाको स्थान, समय र मिति निर्धारण गर्नुका साथै आमभेलामा उपस्थितिका लागि आमनागरिक तथा सरोकारवालालाई आमन्त्रण कार्य गरेको थियो। सामाजिक परीक्षणको कार्यान्वयनको तयारी तथा कार्यान्वयनका समग्र पक्षको सुपरीवेक्षण पालिकास्तरमा सुशासन समितिले र स्वास्थ्य संस्था तहमा स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिले गरेको हो।

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

सामाजिक परीक्षण संस्थाले सामाजिक परीक्षणका लागि आवश्यक पर्ने सूचना, तथ्याङ्कक र जानकारी संकलन र विश्लेषणको योजना तयार गर्नुका साथै सामाजिक परीक्षणका लागि सूचना सङ्कलन कार्य सुरु गर्नु अगाडि मुख्य रूपमा निम्न तीन पक्षहरूलाई ध्यान दिएको थियो।

पहिलोः नागरिकलाई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नका लागि गरिएका व्यवस्था र क्रियाकलापहरूको अवलोकन। आमनागरिकले के, कस्ता स्वास्थ्य सेवाहरू कसरी र कहँबाट प्राप्त गरिरहेका छन् भन्ने कुराको जानकारी लिने काम।

दोस्रोः स्थानीय तहमा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने तरिका (जस्तै स्वास्थ्य संस्थामा निःशुल्क जाँच गरिन्छ कि गरिदैन। औषधि निःशुल्क प्राप्त हुन्छ कि बजारबाट खरिद गर्न लगाइन्छ आदि), स्वास्थ्यकर्मीहरूको व्यवहार र सेवाको गुणस्तरबारे आमनागरिकको धारणा प्रस्टसँग बुझ्ने कार्य गरियो। यसका लागि सामाजिक परीक्षकले अनौपचारिक रूपमा स्थानीय चिया पसल लगायतका ठाउँमा जमघट भएका व्यक्तिहरूसँग छलफल गर्ने र त्यसको टिपोटसमेत तयार गर्ने काम गरियो।

तेस्रोः स्वास्थ्यकर्मीहरूसँग अनौपचारिक सम्बन्ध बिस्तार गरी सौहार्द वातावरणको सिर्जना गरियो। स्वास्थ्यकर्मीहरू नै प्रमुख सूचनादाता हुने हुँदा उनीहरूसँगको सम्बन्ध अनौपचारिक तथा हार्दिक बनाउन प्रयास गरि काम गरियो। स्वास्थ्य संस्था र समुदाय दुवै तहमा सूचना सङ्कलन गर्न सामाजिक परीक्षक संस्थाले निम्नानुसारका विधि अवलम्बन गरेको थियो।

अवलोकन विधिः यस विधिमा निम्नानुसारका विषयहरूमा विशेष ध्यान दिईयो।

१) स्वास्थ्य संस्थाहरूमा अनिवार्यरूपमा उपलब्ध गराउने सेवा र जिम्मेवारीसहितको नागरिक बडापत्रको व्यवस्था गर्नुपर्ने कानूनी प्रावधान छ। नागरिक वडापत्रमा सामान्यतया सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थामा के के सेवाहरू उपलब्ध छन्, सेवाग्राहीले सेवा प्राप्त गर्ने प्रक्रिया के के हुन्, कति समयमा सेवा पूरा हुन्छ, शुल्क लाग्ने भए कति लाग्ने हो, सेवा प्रदान गर्ने जिम्मेवार स्वास्थ्यकर्मीको हो र सेवाग्राहीलाई सेवामा सन्तुष्टि नभएमा गुनासो गर्ने सम्बन्धित अधिकारीको हो भन्ने स्पष्ट खुलाइएको हुनुपर्छ। यी कुराहरूहरूलाई ध्यानमा राखी स्वास्थ्य संस्थाले नागरिक वडापत्र उचित स्थानमा राखेको छ वा छैन, आमनागरिकले सोको उपयोग कसरी सहज रुपमा गरिरहेका छन्, सोको अवलोकन गरी टिपोट गरियो।

२) आमा सुरक्षा कार्यक्रमअन्तर्गत निःशुल्क प्रसूति सेवा, प्रसूति प्रोत्साहन रकम, गर्भवती जाँचवापत प्राप्त हुने प्रोत्साहन रकम, निःशुल्क औषधि वितरण र निःशुल्क स्वास्थ्य सेवाका जानकारीहरू बोर्ड वा सूचना पाटीमा टाँसिएका छन् कि छैनन् परीक्षण गर्ने र सोहीअनुसार टिपोट गरियो।

३) सूचनाहरू प्रवाह गर्ने बोर्ड र सूचनापाटी व्यवस्थित रूपमा राखिएको छ, छैन हेर्ने सोही अनुसार टिपोट समेत गरियो।

४) स्वास्थ्य संस्थामा निःशुल्क प्रसुति सेवा लिने र त्यसवापत् प्रोत्साहन रकम प्राप्त गर्ने महिलाहरूको नामबली

नियमित रूपमा स्वास्थ्य संस्थाको सूचना पाटीमा टाँस्नुपर्ने अनिवार्य व्यवस्था अनुसार त्यस्तो कार्य भए नभएको समेत अवलोकन गरियो।

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

५) स्वास्थ्य संस्थाभित्र र बाहिर सरसफाइको अवस्था, फोहोर व्यवस्थापन तथा स्वास्थ्य संस्थाको सुरक्षाको प्रबन्धजस्ता विषयहरूमा अवलोकन गरी टिपोट गरियो ।

६) भवनको भौतिक अवस्था, आवश्यक कोठाहरूको उपलब्धता, शौचालय (महिला र पुरुष), विजुली वा वैकल्पिक उर्जाको व्यवस्था, धारा एवम् पिउने पानीको व्यवस्था, कम्पाउण्ड वाल, आदि अवलोकन गरी टिपोट गरियो ।

स्वास्थ्य संस्थाबाट सूचना सङ्कलन विधिः स्वास्थ्य संस्थामा हुने विभिन्न रजिष्टर, फाइल रेकर्ड र अभिलेखहरूबाट स्वास्थ्यकर्मीको सहयोगमा विशेष गरी निम्न सूचना र तथ्याङ्क सङ्कलन गरियो ।

१) औषधि दाखिला र शून्य मौज्दातको विवरण

स्वास्थ्य संस्थाबाट निःशुल्क प्रदान गर्नका लागि नेपाल सरकारले व्यवस्था गरेका औषधिहरू तथा स्थानीय तहबाट व्यवस्था गरिएका औषधिहरू बर्षभरि नै स्वास्थ्य संस्थामा निरन्तर उपलब्ध रहि रहनु पर्दछ । यस व्यवस्था अनुसार औषधिको उपलब्धता थाहा पाउनका लागि अनुसूची २ मा रहेको औषधि दाखिला र मौज्दातको विवरण फाराम अध्ययन गरी निःशुल्क औषधिको दाखिला र वितरणको विवरण सङ्कलन गरियो । एन्टिबायोटिक लगायत अन्य अत्यावश्यक औषधिहरू बर्षभरि कति पटक दाखिला भयो र कुन कुन बेला ती औषधिको मौज्दात शून्य रह्यो भन्ने बारेमा जानकारी स्वास्थ्य संस्थाको भण्डारमा हुने रजिस्टरबाट लिईयो ।

२) खोप, परिवार नियोजन र सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रमबाट लाभान्वितहरूको विवरणः

खोप, परिवार नियोजन र सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रमबाट लाभान्वितहरूको लक्ष्य र प्रगति अनुसूची ६ बमोजिम स्वास्थ्य संस्था प्रमुखको सहयोगमा सङ्कलन गरियो ।

३) स्वास्थ्य संस्थाबाट विविध सेवा लिनेहरूको विवरण

स्वास्थ्य संस्थामा अन्य विविध सेवा लिनेको सङ्ख्याबाट उक्त संस्थाको कार्यबोझ, लोकप्रियता, औषधि तथा अन्य स्रोत परिचालनको अवस्था र उक्त सेवा महिला तथा पुरुषले के कति लिए भन्ने बारेमा थाहा पाउन विविध स्वास्थ्य सेवा लिने व्यक्तिहरूको विवरण अनुसूची ८ मा फारामको ढाँचामा सङ्कलन गरियो।

४) स्वास्थ्यकर्मीहरूसँगको अन्तरक्रियाः

स्वास्थ्य संस्थाको व्यवस्थापकीय पक्ष, सेवाको गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि गरिएका प्रयासहरूको जानकारी सङ्कलन गर्नका लागि स्वास्थ्यकर्मीहरूसँग अन्तरक्रिया गरियो । अन्तरक्रिया गर्दा निम्नानुसारका विषयहरूलाई आधार मानी गरिएको हो ।

स्वास्थ्य संस्थामा सेवाग्राहीले चाहेमा गुनासोहरू राख्न पाउने के व्यवस्था छ ? गत बर्ष कस्ता प्रकारका गुनासाहरू प्राप्त भएका थिए ? हालसम्म ती गुनासाहरूलाई कसरी सम्बोधन गरियो? त्यसपछि के फरक आयो त ?

- स्वास्थ्य संस्था व्यबस्थापनका राम्रा पक्ष, सुधार गर्नुपर्ने पक्ष, व्यवस्थापनमा अन्य क्षेत्रबाट प्राप्त सहयोग

Sankalpa

र अबरोधहरू के के होलान् ? संस्थाले गरेका अनुकरणीय कामहरू के के छन् ? आदि ।

- व्यवस्थापन समितिको गठन (समावेशी, उचित सङ्ख्या), बैठक (नियमितता, उपस्थिति), निर्णयहरू गरीब, महिला, पिछडिएका र बन्चितिमा परका समूहको हितमा हुने, अन्य निकायसँग समन्वय र स्रोत परिचालन आदि) कस्ता रहेका छन् ? भौतिक पूर्वाधारको पर्याप्तता र त्यसको उचित प्रयोगको बारेमा धारणा बुझ्ने । यदि नपुग भए के कस्ता पूर्वाधार नपुग छन् होला? सरकारी बाहेक अन्य कुनै निकायबाट अपुग पूर्वाधार निर्माण गर्न सकिने सम्भावना रहेको छ?
- स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्यकर्मीको उपस्थितिको बारेमा बुझ्ने । कति दरबन्दी छ ? त्यसमध्ये हाल कति हाजिर छन् ? कति र कस्ता स्वास्थ्यकर्मी अपुग छन् ?यदि कोही काजमा या अन्य कुनै कारणले अनुपस्थित भए त्यसको कारण के होला ?
- स्वास्थ्य संस्थामा सेवा लिन कुन भौगोलिक क्षेत्रबाट आउँछन् ? विशेष कुनै क्षेत्र या वर्गका मानिसहरू बढी आउने या कुनै क्षेत्र या वर्गका मानिसहरू कम आउने गर्छन् कि ? किन यसो भएको होला ? यस अवस्थालाई कम गर्न स्वास्थ्य संस्थाले केही प्रयास गरेको छ कि ?
- समुदायबाट स्वास्थ्य संस्था सञ्चालनमा सहयोग ÷ असहयोग के रहेको छ ?
- प्रभावकारीरूपमा स्वास्थ्य सेवा दिनका लागि आर्थिक स्रोतको अभाव खट्केको छ कि ? यदि छ भने कुन कामका लागि आवश्यक छ ? स्रोत जुटाउन तपाईंले के के गर्नु भएको छ ?
- स्वास्थ्य सेवालाई अझ बढी समावेशी अपाङ्गता मैत्री र लैङ्गिक रूपमा थप संवेदनशील बनाउन स्वास्थ्य संस्थाले गरेका प्रयासहरू के के छन्? के ती पर्याप्त छन् ? छैनन् भने के थप गर्नुपर्ला र कसले गर्नुपर्ला?
- नागरिक वडापत्रको अवलोकनको आधारमा केही कमजोरी भेटिएमा त्यसको कारण सोध्ने र यदि सुधार गर्नुपर्ने भएमा प्रतिबद्धता सुनिश्चित गर्ने ।
- गत आ.व.भित्र यस स्वास्थ्य संस्थाको क्षेत्रभित्र मृत्यु हुने नवजात शिशु तथा सुत्केरी आमा छन् कि छैनन् । भए, कति जना ?
- अन्य केही सुझावहरू.

५) स्वास्थ्य संस्था सन्चालन तथा व्यवस्थापन समितिसँग अन्तरक्रिया

स्थानीय स्तरबाट स्वास्थ्य सेवा सुधारका लागि दिइएको महत्व र त्यसका उपलब्धिहरूबारे जानकारी लिन स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिसँग छलफल गर्दा निम्नानुसारका विषयहरूमा केन्द्रित रहेर गर्ने समय तालिका समाविष्ट गरिएको थियो ।

क) बैठक. बर्षभरि सम्पन्न बैठकको सङ्ख्या, नियमितता, बैठकमा उपस्थिति (विशेषगरी महिला र बन्चितिमा परेका व्यक्तिहरूको उपस्थिति) ।

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

ख) महत्वपूर्ण निर्णयहरू एवम् कार्यान्वयनः गरीब, महिला, जोखिममा रहेका र बन्चितिमा परेका समूहको हितमा भएका निर्णयहरू, पालिका लगायत स्वास्थ्य संस्थास्तरमा कार्यरत सरकारी र गैरसरकारी निकायहरूसँगको समन्वय, स्रोतपरिचालन सम्बन्धमा भएका निर्णय र त्यसको कार्यान्वयन पक्ष, स्वास्थ्य सेवालाई अपाङ्गता मैत्री, लैङ्गिक संवेदनशील एवम् समावेशी बनाउन गरिएका निर्णयहरू र सोको कार्यान्वयन पक्ष।

ग) निःशुल्क प्रसूति सेवा लगायत अन्य सेवा वापत सरकारले उपलब्ध गरिएको रकमको उपयोग

घ) स्वास्थ्य संस्था खुल्ने समयावधिको नियमितता

ङ) नागरिकहरूको गुनासाहरू सुन्ने परिपाटी यस सम्बन्धमा गरिएको व्यवस्था, बर्षभरि प्राप्त गुनासाहरूको प्रकार, गुनासाहरूलाई सम्बोधन गरिएको अवस्था।

च) स्वास्थ्यकर्मीहरूको उपस्थितिः दरबन्दीअनुसार कर्मचारीको व्यवस्था छ कि छैन ? स्वास्थ्यकर्मीहरू बर्षभरि नै स्वास्थ्य संस्थामा उपस्थित हुन्छन् कि हुँदैनन् ? उपस्थित नहुने भए किन होला ? बर्षभरि प्रायः सबै स्वास्थ्यकर्मीहरूको उपस्थिति सुनिश्चित गर्न व्यवस्थापन समितिले गरेका प्रयासहरू।

छ) गत आ.ब.मा यस स्वास्थ्य संस्थाको कार्य क्षेत्र भित्र मृत्यु हुने नवजात शिशु तथा सुत्केरी आमा छन् कि छैनन् ? भए, कति जना ?

ज) अन्य सुझाव प्रतिक्रिया केही भएमा

६) सेवाग्राहीले सेवा प्राप्त गरेर फर्कदाको अनुभव सङ्कलन

स्वास्थ्य संस्थाले प्रदान गरेका सेवाहरू तथा सेवाप्रदायकको व्यवहारलाई सेवाग्राहीले कुन रूपमा लिएका छन् भन्ने कुराको प्रतिक्रिया सेवा प्राप्त गरेर फर्किंदै गर्दाको अवस्थामा लिईयो। अन्तर्वार्ताका लागि सहभागीको छनोट गर्दा स्वास्थ्य संस्थाले समेट्ने भौगोलिक क्षत्र महिला, पिछडिएका र बन्धितिमा परेका समूहको प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गरियो। स्वास्थ्य संस्थाबाट सेवा लिएर फर्केका बिरामीहरूसँगको अन्तर्वार्ताको प्रश्नावली अनुसूची ८ मा समाविष्ट गरिएको छ।

सेवा लिएर फर्किएका बिरामीसँग अन्तर्वार्ता लिंदा निम्न कुराहरुमा ध्यान दिईएको थियो।

१) उनीहरूले व्यक्त गरेका बिचारहरू सबै गोप्य रहने र कसैको पनि नाम किटेर कहीं कतै उल्लेख गरिने छैन भनेर विश्वस्त पारिएको।

२) अन्तर्वार्ता लिने ठाउँ स्वास्थ्य संस्था वा त्यसको नजिक भएमा बिरामीले मनमा लागेका नकारात्मक कुराहरू व्यक्त गर्न अप्ठ्यारो हुनसक्ने भएकोले त्यसैले सकेसम्म उपयुक्त स्थानको खोजी गरिएको।

३) सम्भव भएसम्म बिरामीलाई सजिलोसँग बस्न आग्रह गरी र उनीहरूलाई आफ्ना बिचारहरू ढुक्क भएर केही नलुकाई भन्नलाई अनुरोध गरिएको।

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

४) बिरामीहरू थाकेका, उपचारपछि राम्रोसँग निको नभएका वा असजिलो महसुस गरिरहेका हुन सक्छन्, यस कुरामा पनि ध्यान दिएर मात्र अन्तर्वार्ताका लागि उनीहरूलाई छनोट गरिएको । बिरामीहरूबाट आएका सूचना तथा जानकारीहरूलाई आफूले सच्याएर टिपोट गर्नु हुँदैन, हुबहु टिपोट गरिएको ।

५) बिरामीलाई नेपाली भाषामा उत्तर दिन सहज नहुने भएमा सम्भव भएसम्म स्थानीय भाषामा छलफल गरिएको । आवश्यकता अनुसार स्थानीय स्रोत व्यक्तिको सहयोग लिईएको ।

समुदाय तहमा सूचना सङ्कलन

स्वास्थ्य संस्थाले प्रदान गर्ने सेवालाई सेवाग्राही एवम् आमजनताले कसरी बुझेका छन्, उनीहरूको भोगाई के छ ?आदिका बारेमा सूचना सङ्कलन गर्नका लागि अनुसूची ९ का सूचकहरूका आधारमा समुदायको धारणा छलफलको सहजीकरण गर्दा सबैभन्दा पहिला निम्न सूचकहरूको बारेमा प्रष्ट भएर समुदायको घरमा बुझ्न निम्नानुसारका विधिहरू अपनाईएको छ ।

अ) विषयकेन्द्रित समूह छलफलः स्वास्थ्य चौकीले सेवा दिनुपर्ने कार्यक्षेत्र भित्र महिला, बन्चितिमा परेका समूह – दलित, अति सीमान्तकृत जनजाति आदि) आर्थिक स्थिति (धनी, गरीब), दुर्गम वा विकट क्षेत्रको प्रतिनिधित्व हुनेगरी विषय केन्द्रित छलफल गरियो । विषयकेन्द्रित समूह छलफलको सहजीकरण गर्दा निम्न कुराहरुमा ध्यान दिईएको थियोः

- सबैभन्दा पहिले यो विषयकेन्द्रित छलफल स्थानीयस्तरको स्वास्थ्य संस्थाले समुदायमा पुर्याएका सेवाहरूको प्रभावकारिता, स्वास्थ्य कर्मीहरूको व्यवहार र समग्रमा स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर जस्ता विषयमा आमनागरिकको धारणा बुझ्ने कुरामा केन्द्रित रहने जानकारी गराउने तथा साथै छलफलमा उठेका कुराहरूले आगामी दिनमा स्वास्थ्य संस्थाको सेवालाई अझ बढी प्रभावकारी बनाउन सहयोग पुग्ने कुरामा पनि जोड दिईएको ।
- सबै सहभागीहरूलाई निर्धक्क भएर आफ्ना कुरा राख्न अनुरोध गर्दै र कसैका बिचारहरू व्यक्तिको नाम नै किटेर कतै उल्लेख नगरिने कुरामा सबैलाई आश्वस्त पारिएको ।
- सबै सहभागीहरूलाई समानरूपमा आफ्ना बिचार राख्न प्रेरित गरिएको ।
- अनुसूची–१० मा उल्लेख गरिएका विषयहरूमा क्रमैसँग समूहमा छलफल गरिएको । अन्त्यमा छलफलको निचोड सहभागीलाई सुनाएर त्यसमाथि उनीहरूको सहमति लिईएको ।
- हरेक विषयकेन्द्रित छलफलहरूको निचोड छुट्टाछट्टै टिपेर र अन्त्यमा विभिन्न समूहबाट आएका फरक र समान बिचारहरूलाई समूहकृत गरी टिपोट बनाईएको ।

आ) महिला स्वयम्सेविकासँग अन्तर्वार्ताः विषयकेन्द्रित छलफल हुने वडामा स्थानीय महिला स्वयम्सेविकाहरूसँग संक्षिप्त कुराकानी गरी निम्न विषयहरूमा उनीहरूको धारणा सङ्कलन गर्नुपर्दछ । स्वास्थ्य संस्थाको बारेमा स्थानीय सर्वसाधारणहरूको कस्तो धारणा छ ? के प्रायः सबैजना स्वास्थ्य सेवा लिन जान्छन् ?स्वास्थ्य सेवा लिन गर्भवती महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, बृद्धलगायत सबै गाउंलेलाई कुनै बाधा अवरोध छन की ? स्वास्थ्य

Sankalpa Adhyayan Kendra Pvt. Ltd. Kathmandu, Nepal

संस्थामा औषधिहरू निःशुल्क रूपमा पाइन्छ वा बिरामीले बाहिरबाट किन्नुपर्छ ? स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्यकर्मीहरू प्रायः उपस्थित हुन्छन् कि हुँदैनन् ? स्वास्थ्यकर्मीको बानी, व्यवहार कस्तो छ ? स्वास्थ्य संस्थाले प्रदान गर्ने सबै प्रकारका सेवा र सुविधाबारे सबैलाई थाहा छ कि छैन ?

सूचनाको विश्लेषण

विभिन्न स्रोतबाट सूचना र तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने कार्य पूरा भए पछि सङ्कलित सूचनाहरूको विश्लेषण गरी निष्कर्ष निकालिएको हो । निष्कर्षको विश्वसनीयता सुनिश्चित गर्न र त्यसमा सबै सरोकारवालाको अपनत्व कायम गर्न यस प्रक्रियामा सकेसम्म स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समिति र स्वास्थ्यकर्मीहरूको संलग्नता सुनिश्चित गरियो । विश्लेषण गरी निष्कर्ष निकाल्दा तटस्थता र निश्पक्षता अपनाउनु पर्ने कुरालाई भने मुख्यरूपमा जोड दिईयो । सूचनालाई विश्लेषण गर्दा मुख्यतया निम्न कार्यहरु गरिएको थियो ।

१) सूचनाको विश्लेषण गर्ने क्रममा सबैभन्दा पहिले विभिन्न स्रोतबाट सङ्कलित सूचनाहरू एकत्रित गरी छुट्टाछुट्टै राखियो ।

२) उपलब्ध गराइएका फारामहरूमा भरिसकेपछि हरेक सूचनाको विश्लेषण गर्दै सकारात्मक तथा सुधार गर्नपर्ने बिषयहरुको पहिचान गरि छुट्टाछुट्टै ब्यबस्थापन गरियो ।

३) समुदाय, स्वास्थ्य संस्था र स्वास्थ्यकर्मीहरूले दिएका सूचनाहरूका आधारमा महत्वपूर्ण सकारात्मक पक्षहरू र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरूलाई छुट्याउने । एउटै विषय धेरै ठाउँबाट उठाइएको छ भने त्यसलाई प्राथमिकतामा राख्ने ।

४) प्राप्त सूचनाहरूमा शङ्का लागेमा वा अस्पष्ट भएमा तुरुन्तै सम्बन्धित व्यक्ति वा निकायसँग भेटेर यकीन गर्ने।

५) विश्लेषणको क्रममा अधिकांश सूचनादाताले उठाएका कुराहरूलाई सवालको रूपमा पहिचान गर्ने। (जस्तैः कानूनमा व्यवस्था भएको तर कार्यान्वयन नभएकाले वा धैरैजनाको चासो भएकाले)

६) समग्रमा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवामा पहुँच, सेवाको उपभोग, व्यवस्थापन तथा सहभागिताका विषय, राम्रा पक्ष र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू केलाउने ।

७) प्राप्त सकारात्मक तथा सुधार गर्नुपर्ने विषयहरू समावेश गरी आममेलाका लागि प्रस्तुतीकरणको तयारी गरेको, प्रस्तुतीकरणको तयारी गर्दा व्यवस्थापन समिति, स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई प्राप्त नतिजाहरूको बारेमा जानकारी दिईएको र उनीहरूबाट प्राप्त सुझावहरूलाई समेत प्रस्तुतीमा समावेश गरिएको छ । प्रस्तुतीकरणको ढाँचा अनुसूची – ११ मा रहेको छ ।

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd
Kathmandu Nepal

सामाजिक परीक्षणको प्रारम्भिक नतिजाबारे परीक्षण तथा स्पष्टीकरण

सामाजिक परीक्षणका क्रममा गरिएको तथ्य र सूचनाको संकलन र विश्लेषणबाट प्राप्त भएको नतिजाका बारेमा सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थासँग प्रतिक्रिया लिईयो। यसक्रममा उठाइएका मुख्य मुख्य विषयवस्तु, गुनासो, समस्या, कमीकमजोरीका बारेमा परीक्षण गर्ने र स्पष्टीकरण प्राप्त गर्ने कार्य गरियो। यसबाट प्रारम्भिक नतिजामा देखिएका अन्यौल र अस्पष्टता हट्नुका साथै तथ्यमा स्पष्टता कायम गरी यस प्रक्रियाका आधारमा परिमार्जित नतिजा तयार गरी आमभेलामा प्रस्तुतीका लागि तयार गरियो।

६.४ चौथो चरणः स्वास्थ्य संस्था र स्थानीय तहस्तरमा आमभेलाको आयोजना

सामाजिक परीक्षणको अन्तिम चरणको रूपमा स्वास्थ्य संस्था स्तमा सबै स्वास्थ्य संस्थाको सामाजिक परीक्षण सम्पन्न भएपछि समन्धित स्वास्थ्य संस्था र स्थानीय तहस्तरमा आमभेलाको आयोजना गरियो। यस क्रममा स्वास्थ्य संस्थास्तरको आमभेला सम्पन्न भैसकेपछि स्थानीय तहस्तरको आमभेलाको आयोजना गरियो। सामाजिक परीक्षणका विभिन्न चरणहरूबाट प्राप्त नतिजाहरूलाई आमनागरिक एवम् विभिन्न सरोकारवालाको रोहवरमा सार्वजनिक गर्ने र त्यसउपर छलफल गरी उठेका विषयमाथि सम्बोधन गर्न स्वास्थ्य संस्थास्तर र पालिका तहमा कार्ययोजना निर्माण गरियो।

कार्ययोजनाको निर्माणः

सामाजिक परीक्षणको निष्कर्षबाट उठेका सबै सवालहरूलाई सम्बोधन गर्ने गरी मुख्य रूपमा उपलब्ध सेवा सुविधाहरूमा आमनागरिकको पहुँच, उपभोग, व्यवस्थापन तथा सहभागितामा जोड दिएर कार्ययोजना तर्जुमा गरियो। यसरी तर्जुमा गरिएको कार्ययोजना कार्यान्वयनको लागि आवश्यक पर्ने स्रोत जुटाउन सम्बन्धमा विभिन्न सम्भावित निकायहरूसँग समन्वय गरिएको थियो। कार्ययोजनालाई स्थानीय तहको परिपद् भेलामा प्रस्तुत गरी पालिकाको विकास कार्यक्रम तथा बजेट लगायत संस्थागत सुधारको कार्यक्रममा समावेश गरिएको हो। आममेलामा उठेका सवालहरूलाई समेट्दै सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाको सेवालाई गुणस्तरीय र उत्तरदायी बनाउनका लागि परिक्षण गरिएको हो। सामाजिक परीक्षणबाट प्राप्त विषयवस्तु र आमभेलामा उठेका कार्ययोजना तयार गर्दा अनुसूची–१३ मा प्रस्तुत गरिएको ढांचा अवलम्बन गरिएको छ।

६.५ पाचौं चरण

उल्लिखित विधि, प्रक्रियाहरू पुयाएर आमभेला गराई सामाजिक परीक्षण सम्पन्न भएपछि सामाजिक परीक्षक र सामाजिक परीक्षण संस्थाले सोको प्रतिवेदन तयार गरी स्थानीय स्वास्थ्य संस्था तथा स्थानीय तहमा प्रस्तुत गरियो। प्रतिवेदनमा स्थानीय तहको स्वास्थ्य सेवासँग सम्बन्धित कार्यक्रमको लक्ष्य प्राप्त प्रतिफल भए गरिएका राम्रा प्रयासहरू, कमजोरीहरू, सिकाइहरू, आमभेलाका सहभागीहरूको सुझावहरू, कार्ययोजना एवम् त्यसको अनुगमन व्यवस्था प्रतिवेदनमा समेटिएको छ। कार्यक्रम सञ्चालक, दातृ निकाय र सम्बन्धित सरोकारवालाहरूको लागि पनि यो प्रतिवेदन उपयोगी हुनसक्छ।

Sankalpa

क) स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी सूचनाहरू

स्वास्थ्य सेवासम्बन्धी विभिन्न उपलब्धि र कार्यक्रमका बारेमा आवश्यक तथ्याङ्कहरूको छोटो जानकारी समावेश गरी सामाजिक परीक्षणको क्रममा स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट सङ्कलित विभिन्न तथ्याङ्कहरूलाई समेटेर यो खण्ड तयार गरिएको हो ।

ख) स्वास्थ्य सेवाप्रति समुदायको दृष्टिकोण

आमनागरिक र समुदायको स्वास्थ्य संस्था र समग्र स्वास्थ्य सेवाप्रतिको दृष्टिकोणको विस्तृत विश्लेषण यो खण्डमा समावेश गएिको छ ।

ग) भावी कार्ययोजना

सामाजिक परीक्षणको नतिजा र आमभेलाबाट प्राप्त सुझावहरूको कार्यान्वयनका लागि व्यावहारिक कार्ययोजना र सोको प्रभावकारी अनुगमन व्यवस्था सहितको विवरण प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ ।

७. सामाजिक परीक्षणबाट प्राप्त नतिजाहरू

स्वास्थ्य सेवाको व्यवस्थापकीय पक्षको परीक्षण गर्नुका साथै विभिन्न सामाजिक पक्षहरूलाई समेट्ने गरी निम्न विषयहरूमा सामाजिक परीक्षण गरियो ।

क) अनिवार्य रुपमा सामाजिक परीक्षण गर्नुपर्ने स्वास्थ्य सेवाहरू

क्र.सं.	कार्यक्रम	सेवा	प्राप्ती
१	आमा सुरक्षा कार्यक्रम	निःशुल्क प्रसूति सेवा प्राप्त गर्नेको विवरण र प्रसूति प्रोत्साहन एवम् गर्भवती परीक्षण प्रोत्साहन रकम वितरण गरेको विवरण (प्राप्त गर्ने व्यक्ति,प्राप्त गरेको मिति) ।	सामाजिक परीक्षण गरिएका स्वास्थ्य संस्था मध्ये २ बटा, चक्रतिर्थ स्वास्थ्य चौकी र तार्कुघाट स्वास्थ्य चौकीमा निःशुल्क प्रसुति सेवा (डेलिभरी) उपलब्ध रहेको र अन्यमा प्रसुति पूर्व गर्भ परीक्षण, औषधीहरु र परामर्श सेवा उपलब्ध गराईने । तार्कुघाट स्वास्थ्य चौकीमा पोष्ट डेलिभरी सर्भिसको कक्षमा पानी रसाउने, ओसिलो, ढुसी गन्हाउने र

			जीर्ण अवस्थाको डेलिभरी कक्ष र बेड रहेको पाइयो। रेडियन्ट वार्मरको ठाउँमा हिटर नै प्रयोग गर्नु पर्ने अबस्था रहेछ, तुरुन्त वार्मरको ब्यबस्था गर्नु पर्ने देखियो। यस्तै अवस्थाका कारण पनि प्रसुति गराउन सेवाग्राही बाहिर गएको हुन सक्ने भएकोले तत्काल ध्यान दिनुपर्ने देखियो।
२	निःशुल्क स्वास्थ्य उपचार सेवा	स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्नेमध्ये गरिब, महिला, पिछडिएका तथा वन्चितिमा परेका समुदायको सङ्ख्या र सेवाको नियमितता।	सबै समूदायका व्यक्तिहरुले स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिने निःशुल्क स्वास्थ्य उपचार सेवा पाइरहेको भए पनि आर्थिक रुपमा सम्पन्नता, स्वास्थ्य वीमा लगायतका कारणले व्यक्तिहरु थप उपचारको लागि बाहिर जाने गरेको पाइयो। मोहोरियाकोट स्वास्थ्य चौकी बस्तीभन्दा टाढा, अपायक र बाटोको समस्याले गर्दा थप उपचारको लागि बाहिर जाने गरेको पाइयो।
३	निःशुल्क औषधि वितरण	निःशुल्क वितरण गरिएका एन्टिबायोटिक लगायत अन्य अत्यावश्यक औषधिहरूको बर्षे भरि नियमित उपलब्धता (औषधिहरूको सूची अनुसूची.२ मा दिइएको छ।	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा औषधीहरु निःशुल्क उपलब्ध हुने गरेको भए पनि कुनै समय केही औषधी शुन्य मौज्दात हुन

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

			पुगेको पाइयो । जसका कारण सर्वसाधारणहरुले औषधी नै पाइदैन भन्ने गरे पनि सबै औषधीहरु नपाईने अवस्था भने नरहेको । जसको विस्तृत जानकारी प्रतिवेदनको अनुसूची २ मा समावेश गरिएको छ । (विस्तृत जानकारी अनुसूची–२)
४	एकीकृत नवजात शिशु तथा बाल स्वास्थ्य व्यवस्थापन	सेवा प्राप्त गर्नेको सङ्ख्या र प्रदान गरिएका सेवाहरूको प्रकार जस्तैः झाडा पखाला, पोषण र स्वास प्रस्वास सम्बन्धी ।	सामाजिक परीक्षण गरिएका सबै स्वास्थ्य संस्थाबाट नवजात शिशु सेवा प्रदान गरेको पाइयो । तर पनि सेवाग्राहीका अनुसार स्वासप्रश्वास लगायतका शिशुमा हुने जटिल प्रकृतिका समस्याहरुको उपचार गर्न नीजि अस्पतालमा जाने गरेको पाइयो ।
५	परिवार नियोजन, खोप सेवा र पोषण कार्यक्रम	सेवा प्रदान गर्नुपर्ने लक्ष्य हासिल गरेको प्रगति र अघिल्लो आर्थिक वर्षसँगको तुलनात्मक अवस्था, खोप सेवाबाट छुटेका र सेवा प्राप्त गर्न नसकेका जातजाति र भौगोलिक क्षेत्र अनुसारका बालक र बालिकाको सङ्ख्या, आदि ।	परिवार नियोजनका साधनहरु स्वीकार गर्नेको संख्या अघिल्लो बर्ष र यस बर्ष समान जस्तै रहेको पाइयो । परीक्षण गरिएका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट नियमित रुपमा खोप सेवा प्रदान गर्ने गरेको पाइयो । प्रसुति पूर्व र पछिको अवस्थामा हुने पोषण कार्यक्रममा सबैको सहज पहुँच रहेको पाइयो । जसमा

Sankalpa
संकल्प
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

			सरकारी तबरबाट लगायत गैर सरकारी संस्थाहरुले समेत सहयोग गरेको पाइयो। सामाजिक परीक्षण गरिएको संस्थाहरुमा पछिल्लो दुई बर्षमा ६ जना कुपोषित बालबालिकाहरु रहेको पाइयो।
६	नसर्ने रोगहरू	क्यान्सर, मुटुरोग, मधुमेह तथा फोक्सोको दीर्घरोग परामर्श सेवा उपलब्ध गराईएको बारेमा चेतना तथा उपलब्ध सेवा।	नसर्ने रोगहरुमा स्वास्थ्य चौकी र आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्रहरुको हकमा त्यहाँबाट उपलब्ध हुने सामान्य औषधी वितरण र परामर्श सेवा उपलब्ध गराइएको। त्यस्ता रोगहरु मध्ये मधुमेह र उच्च रक्तचापका विरामीको संख्या बर्षेनी बढ्दो रहेको हुँदा औषधी नपुग्ने अवस्था रहने गरेको स्वास्थ्यकर्मीहरुको भनाई पाइयो। तार्कुघाट स्वास्थ्य चौकीमा ल्याब परिक्षण सेवा उपलब्ध रहेको भएपनि सानो, पानी रसाउने कोठामा ल्याब र ड्रेसिङ कक्ष एकै स्थानमा राखेको पाइयो। जटिल परिक्षण र रोगहरुको हकमा भने सामान्य औषधी वितरण र

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

			परामर्श सेवा उपलब्ध गराइएको ।

ख) स्वास्थ्य संस्थाको सञ्चालन र व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित विषयहरू

कार्यक्रम	सेवा	प्राप्ती
१. स्वास्थ्य संस्थाको व्यवस्थापन	स्वास्थ्य संस्थाको अधिकार र जिम्मेवारी र तिनको प्रयोग, स्वास्थ्य सेवासँग सम्बन्धित पूर्वाधार र उपकरण, स्वास्थ्य जनशक्तिको व्यवस्थापन, स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन कार्यविधिको परिपालना, स्रोत र साधनको उपयोग, सेवाको गुणस्तर कायम गर्ने पद्धति, समस्या समाधानको प्रयास आदिको अवस्था ।	प्रदेश कार्यविधि अन्तर्गत नगर प्रमुखको संरक्षकत्व तथा वडा अध्यक्षको अध्यक्षतामा सन्चालन तथा व्यवस्थापन समिति गठन भएको पाइयो । स्वास्थ्य संस्थाको गुणस्तर विकास र व्यवस्थापनको लागि व्यवस्थापन समितिले उल्लेख्य काम भने गर्न नसकेको पाइयो ।
२.स्वास्थ्य संस्था सन्चालन तथा व्यवस्थापन समितिमा	महिला र पिछडिएका जातजातिको समावेशी प्रतिनिधित्वको अवस्था ।	प्रदेश कार्यविधि अन्तर्गत सन्चालन तथा व्यवस्थापन समिति गठन भएकोले सामाजिक जबाफदेहिता संघीय मार्गदर्शन २०७७ अनुसार तालमेल हुन सकेन । तोकिएका व्यक्तिहरु मात्र समितिमा रहने हुँदा सबै पक्षको समावेसिता हुन नसक्ने देखियो ।
३. स्वास्थ्य संस्था सन्चालन तथा व्यवस्थापन समितिको बैठक	बर्षभरि भएका बैठकको सङ्ख्या, निर्देशिका अनुसार बैठकको नियमितता, बैठकमा नियमित उपस्थिति (विशेष गरी महिला, दलित र जनजातिका व्यक्तिहरू) ।	सामाजिक परिक्षण गरिएका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा नियमित बाहेक संस्था व्यवस्थापन, गुणस्तर सुधार, समस्याको सम्बोधन लगायतका विषयमा सम्बोधन गर्ने गरी बैठक नभएको

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

		पाइयो । नियमित भएका बैठकहरु पनि औपचारिकता पूरा गर्न मात्र हुने गरेको पाइयो । तर पनि अनौपचारिक रुपमा केहि संस्थाहरुले अध्यक्षसँग परामर्श गरी काम गर्ने र अध्यक्षले अनौपचारिक जानकारी र अनुगमन गर्ने गरेको पाइयो ।
४. महत्वपूर्ण निर्णयहरू	अतिविपन्न, महिला, जोखिममा रहेका, पिछडिएका र बन्चितिमा परेका समूहको हितमा भएका निर्णयहरू, स्थानीय तहलगायत वडा र समुदायस्तरमा कार्यरत अन्य सरकारी र गैरसरकारी निकायहरूसँगको समन्वय, स्रोत परिचालन सम्बन्धमा भएका निर्णयहरू, तिनको कार्यान्वयन पक्ष, स्वास्थ्य सेवालाई लैङ्गिक संवेदनशील एवम् समावेशी बनाउन भएगरेका निर्णयहरू र तिनको कार्यान्वयन र उपलब्धिको अवस्था ।	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा खासै महत्वपूर्ण निर्णय भएको देखिएन । जसका कारण गुणस्तर सुधार, उपकरणको आवश्यकता, खरिद लगायतका विषय, गैर सरकारी संस्थासँगको समन्वय, स्थानीय तहसँग समस्या समाधानका लागि गरिएका प्रयास बारे पर्याप्त जानकारी प्राप्त हुन सकेन । वडाका विकास निर्माणका कार्यमा रकम खर्चनुपर्ने र स्वास्थ्य संस्था स्वास्थ्य शाखाले हेर्ने भएकोले पनि गुणस्तर र उपकरणको लागि बजेटको व्यवस्थापन गर्न नसकिएको अध्यक्षहरुको भनाई रहेको पाइयो ।
५. निःशुल्क स्वास्थ्य तथा प्रसूति सेवा लगायत अन्य सेवा वापत सरकारले उपलब्ध गराउने रकमको उपयोगः	सरकारले उपलब्ध गराएको रकम र मिति, उक्त रकमको उपयोग गर्ने सम्बन्धमा भएका निर्णयहरू ।	सामाजिक परीक्षण गरिएका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा स्थानीय सरकारले उपलब्ध गराउने रकमबाट आवश्यक औषधी र उपकरणको ब्यबस्था पालिका अन्तर्गत रहेको स्वास्थ्य शाखाले गर्ने भएकोले उक्त विषयमा रकमको उपयोग सम्बन्धि निर्णय

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd
Kathmandu, Nepal

		पालिका स्तरबाट हुने गरेको पाइयो ।
६. स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन हुने समयावधि	स्थानीय समुदायको आवश्यकता सम्बोधन हुनेगरी स्वास्थ्य संस्थाको सञ्चालनको समय र उपयोगिताको विषयका साथै आपतकालीन	सबै स्वास्थ्य संस्थाहरु नियमित रुपमा पूरा समय सञ्चालन भएको पाइयो । साथै प्रसुति सेवा दिने स्वास्थ्य चौकीहरुले जुनसुकै अवस्थामा पनि सेवा दिने वातावरण मिलाएको पाइयो ।
७. नागरिकको गुनासाहरू सुन्ने परिपाटी	सेवा सञ्चालन भएका स्वास्थ्य संस्थाको हकमा सोको नियमितता र उपयोगिताको विषय यस सम्बन्धमा गरिएको व्यवस्था, बर्षभरि प्राप्त गुनासाहरूको प्रकार र सङ्ख्या सम्बोधन गरिएका गुनासाहरू र सेवामा आएको सुधार, आदि	नागरिकको गुनासाहरू सुन्नेपरिपाटी सबै स्वास्थ्य संस्थामा रहेको । गुनासो सुनुवाईको लागि गुनासो पेटिका रहेको तर गुनासो पेटीकामा गुनासो नै नपर्ने गरेको पाइयो । नागरिकहरुले सामाजिक सञ्जाल मार्फत सार्वजनिक गुनासो राख्ने गरेको, व्यक्तिगत रुपमा भन्ने गरेको स्वास्थ्यकर्मीहरु र व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरुको भनाई । गुनासो नै नपर्ने भएपछि कतिपय स्वास्थ्य संस्थामा गुनासो पेटिकाको खासै महत्व नरहेको समेत पाइयो ।

(ग) स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर

स्वास्थ्य संस्थाबाट प्राप्त गर्ने सेवाको न्यूनतम गुणस्तरको अवस्थाका सम्बन्धमा समुदायको प्रतिक्रिया मुख्य निम्न विषयमा केन्द्रित गरिएको छ ।

कार्यक्रम	सेवा	प्राप्ती
१. मानव स्रोत व्यवस्थापन	संस्थामा भएका कर्मचारीको दरबन्दी, सो अनुसारका स्वास्थ्यकर्मीहरूको उपलब्धता, सेवाग्राहीको	सामाजिक परिक्षण गरिएका स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध भएका उपलब्ध जनशक्तिको यथोचित व्यवस्थापन गरिएको र

	अनुपातमा दरवन्दीको पर्याप्तता, स्वास्थ्यकर्मीहरूको स्वास्थ्य संस्थामा नियमित उपस्थितिको अवस्था, समूहभावना र कार्यप्रतिको उत्प्रेरणाको अवस्था।	सेवाग्राहीको चाप अनुसार अनुपात प्रायः मिलेको पाइयो।
२. स्वास्थ्यकर्मीहरूको व्यवहार	यथार्थ अवलोकन, स्वास्थ्यकर्मीहरू, सेवाग्राही एवम् समुदायको धारणा	यथार्थ अवलोकन, स्वास्थ्यकर्मीहरू, सेवाग्राही एवम् समुदायको धारणा अनुसार स्वास्थ्यकर्मीहरुको व्यवहार मिश्रित रहेको पाईयो। प्राय जसो मिजासिलो व्यवहार गर्ने स्वास्थ्यकर्मीहरुले कहिलेकाँही यथोचित समय दिन नसक्दा, सेवाग्राहीको चाप रहंदा, गाउँघर क्लिनिक र स्वास्थ्य संस्था दुवै हेर्नुपर्ने अवस्थामा सहजै सेवा दिन नसक्दा सेवाग्राहीले व्यवहारप्रति गुनासो गर्ने गरेको पाइयो।
३. निर्मलीकरण	निर्मलीकरणः औजार एवम् उपकरणको निर्मलीकरण गर्ने व्यवस्था।	यथार्थ अवलोकन, स्वास्थ्यकर्मीहरूको धारणा अनुसार औजार एवम् उपकरणको निर्मलीकरण आवश्यकता अनुसार भएको नै पाइयो। तर निर्मलीकरण अझै व्यवस्थित तवरले मापदण्ड अनुसार गर्नुपर्ने देखिन्छ।
४ सरसफाइ	स्वास्थ्य संस्था भित्र र बाहिरको सरसफाइ, शौचालय, पानी आदिको उपलब्धता र स्वास्थ्य आदिको उपलब्धता र	स्वास्थ्य संस्था भित्र र बाहिरको सरसफाइ, शौचालय, पानी आदिको उपलब्धता र स्वास्थ्य संस्थाजन्य फोहोरहरूको

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

	स्वास्थ्य संस्थाजन्य फोहोरहरूको व्यवस्थापनको	व्यवस्थापनका अवस्था औसत प्रकारको पाईयो। कार्यालय खण्डको सरसफाई सन्तोषजनक रहेता पनि वरपरको वातावरण र शौचालयको सरसफाईमा ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ। संस्थाजन्य फोहोर व्यवस्थापन गर्न खनिएका खाडलहरुमा फोहोर नछुट्याईकन एकै खाडलमा विसर्जन गर्ने गरेको पाइयो । आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र गरमवेसीमा खाडल खन्ने स्थानको समेत अभाव भएको देखियो । चक्रतीर्थमा सिशाजन्य फोहोर र अन्य फोहोर एकैसाथ राखेर जलाउने गरेको पाइयो।
५. ज्येष्ठ नागरिक एवम् अपांग मैत्री र लैंगिक सेवाग्राहीका	सेवा प्रदान गर्दा सहयोग कक्षको व्यवस्था, गोपनीयता र संवेदनशीलता विशेष आवश्यकतानुसार सेवा दिइएको छ, छैन अवलोकन गरी सेवाग्राहीका धारणाहरू सङ्कलन गर्नुपर्ने	सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुको सेवा प्रवाह भुई तल्लाबाट नै रहेकोले भित्रको अवस्था अपाङ्ता भएका सेवाग्राहीलाई समेत सहज नै भएको देखिन्छ । स्वास्थ्य चौकी चक्रतीर्थ र तार्कुघाटमा अपाङ्गमैत्री, ज्येष्ठनागरिक मैत्री एवम् लैङ्गिक संवेदनशिलतालाई ख्याल राख्न गोपनीयताको अवस्था रहेको पाइयो भने मोहोरियाकोट स्वास्थ्य चौकी र आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र गरमवेसीमा भने अपाङ्गमैत्री, ज्येष्ठनागरिक मैत्री नभएको र लैङ्गिक संवेदनशिलताप्रति

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

		ध्यान पु¥याउन कठिन हुने देखियो ।
६. स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर सुधारका लागि गरिएका प्रयासबाट प्राप्त नतिजा	स्वास्थ्य संस्थाले स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर सुधारका लागि गरिएका प्रयासबाट प्राप्त नतिजा	स्वास्थ्य संस्थाको गुणस्तर सुधारको लागि छलफल गर्ने गरी बैठक बसेको पाइएन । स्वास्थ्य संस्थाहरुमा गुणस्तर लगायत सुविधाका विषयमा स्वास्थ्य शाखाले हेर्ने, बजेटको व्यवस्था उतैबाट हुने भन्ने व्यवस्थापनसँग सम्बद्द पदाधिकारीको भनाई, वडा अध्यक्ष व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष रहने भए पनि गुणस्तरको लागि वडाबाट बजेटको व्यवस्था गर्ने परिपाटी कम भएको, गुणस्तर सुधारको लागि व्यवस्थापन पक्षबाट प्रयास नभएको, स्वास्थ्य शाखाबाट दरबन्दी र थप दरबन्दी समेतको व्यवस्था गरे अनुसार प्रतिफल र गुणस्तरको बारेमा अझै ध्यान दिनु पर्ने देखियो ।
७ स्वास्थ्य व्यवस्थापन समयमा स्वास्थ्य सूचना प्रणालीका सूचना प्रणालीका आधारमा पूर्ण प्रतिवेदनको तयारीको स्थिति स्वास्थ्य	समयमा स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणालीका आधारमा पूर्ण प्रतिवेदनको तयारीको स्थिति	सामाजिक परिक्षण गरिएको सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुले समयमा नै स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणालीका आधारमा पूर्ण प्रतिवेदन तयार गर्ने गरेको पाइयो ।
८. भौतिक संरचना, औषधि एवं औजारहरूको पर्याप्तता र उपयोगको अबस्थाः	भौतिक संरचना, औषधि एवं औजारहरूको पर्याप्तता उपयोगको अवस्था	अधिकांश स्वास्थ्य संस्थाहरुमा समयानुसारका उपकरण तथा औजारहरुको व्यवस्था गर्नुपर्ने पाइयो । कतिपय स्वास्थ्य संस्थामा आधुनिक औजार तथा उपकरण नहुँदा सेवामा असहजता भएको

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

		स्वास्थ्यकर्मीहरुको भनाई रहेको पाइयो । तार्कुघाट स्वास्थ्य चौकीमा बच्चा जन्मेपछि तातो बनाउन रेडियन्ट वार्मरको स्थानमा हिटर रहेको, डेलिभरी बेड च्यातिएको र अत्यन्तै नाजुक अवस्थाको रहेको पाइयो भने स्वाथ्य चौकीको सबै भित्ताहरुमा पानी रसाउने भएका कारण ढुसी, गन्हाउने र बालुवा खस्ने समस्या रहेको पाइयो । पोष्ट डेलिभरी बेड र कक्षको अवस्था समेत सोही रहेको पाइयो । आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र गरमवेसीले साँघुरो तीन कोठे भवनमा रहेका कोठाबाट सबै सेवा उपलब्ध गराएको पाइयो ।

७.१ सबल पक्षहरू

औषधी वितरण

तोकिए बमोजिमका औषधीहरु नागरिकलाई सहज वितरण भइएरहेको पाईयो । सामान्यतया कहिंकतै सामान्य अपबाद बाहेक औषधी शून्य मौज्दात नभएको पाईयो । एकाध औषधीहरु सकिएको अवस्थामा अनावश्यक हल्ला फैलाएर औषधी पाइदैन भनिए पनि आवश्यकता अनुसारका औषधीहरु सामान्य रुपमा वितरण भइरहेको पाइयो ।

खोप सेवा

नियमित रुपमा आवश्यक खोप सेवा सबै बालाबलिका सहित आम जनताहरुले लिईरहेको अवस्था यी सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा रहेको उत्साहजनक पक्ष हो। साथै कोभिडको समयमा पनि तुलनात्मक रुपमा खोप सेवा सहजै उपलब्ध भएको पाईयो ।

प्रसुति पूर्वको जाँच (गर्भ परिक्षण र परामर्श)

सामाजिक परिक्षण गरिएको ४ बटा स्वास्थ्य संस्थाहरु मध्ये राईनास नगरपालिकाको स्वास्थ्य सेवा प्रवाह योजना अनुरुप चक्रतिर्थ स्वास्थ्य चौकी, अल्काटार र तार्कुघाट स्वास्थ्य चौकी हर्राबोटमा प्रसुती सेवा केन्द्रित गरिएको छ । यसका

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

अतिरिक्त सुत्केरी अगावैका स्वास्थ्य परीक्षण, परामर्श तथा आईरन चक्की लगायतका औषधी वितरण राईनास नगरपालिकामा रहेका सामाजिक परिक्षण गरिएको सबै स्वास्थ्य संस्थाबाट भईरहेको छ।

सहज पहुँच

राईनास नगरपालिकाको सबै स्वास्थ्य संस्थाका सेवा प्रवाह भुई तलाबाट नै प्रवाह भईरहेकोले अपाङ्ता भएकाहरुलाई समेत खासै कठिनाई छैन, नयाँ बनेका केहि स्वास्थ्य संस्थाका भवनहरु अपाङ्गमैत्री रहे पनि भवन सम्म पुग्ने बाटो अपाङ्गमैत्री नभएको पाइयो। मोहोरियाकोट स्वास्थ्य चौकीमा जानको लागि बाटोको समस्या भएपनि अन्य स्वास्थ्य संस्थाहरु सबै समुदायका मानिसहरुकका लागि सहज पहूँचमा रहेका छन्।

यसैगरी परिक्षण गरिएका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा देखिएका सबल पक्षहरु निम्नानुसार रहेका छन्।

गाउँघर क्लिनिक सेवा

गर्भवती महिलाको लागि मोबाईल भिडियो एक्स रे सेवा

दरबन्दी बाहेक स्वास्थ्यकर्मीको संख्या थप

निःशुल्क औषधी वितरण

आकस्मिक सेवा

समय समयमा सञ्चालन हुने शिविरहरु

विद्यालय स्वास्थ्य कार्यक्रम

विभिन्न खोप र अभियानमा सफलतापूर्वक सेवा

सेवाग्राहीको चाप रहँदा पनि सेवामा समर्पित स्वास्थ्यकर्मी

नसर्ने रोगहरुको लागि परामर्श सेवा

गर्भवती महिलालाई एम्बुलेन्स सेवा

पोषणको लागि स्वस्थ बच्चा प्रतिस्पर्धा

सामूदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई मासिक २ हजार प्रोत्साहन

महिलाको लागि पाठेघरको स्क्रिनिङ शिविर

एचआईभी संक्रमितको लागि १० हजार रुपैयाँ खर्च उपलब्ध गराईनु

बच्चा जन्मदा पोषण खर्च स्वरुप १ हजार प्रदान गरिने

७.२ सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरूः

औषधी वितरण, शुन्य मौज्दात गर्न नहुने

तथ्याङक संकलनको क्रममा स्वास्थ्य चौकीहरुमा केही औषधीहरु शुन्य मौज्दात भएको समेत जानकारी प्राप्त भयो। स्वास्थ्य कर्मी तथा जनप्रतितिनिधिहरुले आगामि दिनमा शून्य मौज्दात हुन नदिने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेकोले सुधारात्मक नतिजा आउने छ।

भौतिक सुविधा

स्वास्थ्यकर्मीहरुको सबैभन्दा मुख्य गुनासो भौतिक सुविधाको कमी भन्ने रहयो। यसमा पर्याप्त छलफल भएकोले जनप्रतिनिधिले विशेष पहल गर्ने अपेक्षा गरिएको छ। यसमा पनि आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र गरमवेसीमा दुई कोठाबाट मात्र सेवा दिइएको छ, सबै किसिमका विरामीलाई एकै स्थानमा उपचार गर्नुपर्दा समस्या देखिन्छ, लैङ्गिक सेवाग्राहिले आफ्नो कुरा निर्धक्क भन्न सक्ने वातावरण बनाउनु पर्ने हुँदा यहाँको कोठा अपुग रहेका छन् भने तार्कुघाट स्वास्थ्य चौकीको नयाँ भवनका सबै कोठामा पानी रसाएर जीर्ण जस्तै बनेको देखियो। एउटा स्टोर कोठा बाहेक सबैमा पानी सिपेज भएको कारण तत्काल यसको व्यवस्थापनमा ध्यान दिनु आवश्यक देखिन्छ।

प्रतिक्षा कक्षको व्यवस्था हुनुपर्ने

स्वास्थ्य चौकीहरुलाई भवनको अभाव भएता पनि आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, गरमवेसी बाहेकका स्वास्थ्य संस्थाहरु जुन ठाँउमा अवस्थित छन, ठाँउ भने पर्याप्त नै रहेको जस्तो देखिन्छ।सामान्य लगानी गरेर संभव हुन सक्ने चर्को घाम तथा पानीबाट बच्न र पालो पर्खदा सेवाग्राहीहरु बस्न मिल्ने गरी प्रतिक्षा कक्षको व्यवस्था व्यबसथित हुनुपर्ने देखिन्छ।

सरसफाई

स्वास्थ्य संस्थामा रहेको शौचालयको अवस्थाले धेरै अर्थ राख्ने भएकोले स्वास्थ्य संस्थाको अन्य भौतिक अवस्था जे जस्तो भएता पनि शैचालयमा पानीको उचित प्रबन्ध र सरसफाईमा ध्यान दिनु आवश्यक देखिन्छ। यसैगरी निम्नानुसारका विषयहरुमा सुधार गर्नुपर्ने आवश्कता औंल्याइएको छ।

- **औषधी वितरण शुन्य मौज्दात हुन नहुने**

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

- **औषधीको गुणस्तरमा ध्यान दिनु पर्ने**
- **अपाङ्ग तथा ज्येष्ठ नागरिक मैत्री स्वास्थ्य संस्था र त्यहाँसम्म पुग्ने बाटो हुनुपर्ने**
- **सबै स्वास्थ्य संस्थामा महिला र प्रशुति जाँचको लागि छुट्टै कक्षको व्यवस्था हुनुपर्ने**
- **स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कम्प्युटर र प्रिन्टरको व्यवस्था हुनुपर्ने**
- **आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र गरमवेसीमा साँघुरो भवनका कारण सेवा प्रवाहमा समस्या भएको हुँदा भवनको माथिल्लो तला थप गर्नुपर्ने**
- **सबै स्वास्थ्य संस्थामा बैकल्पिक उर्जाको व्यवस्था राम्रो हुनुपर्ने**
- **स्वास्थ्यकर्मी र स्वयंसेविकालाई सहायता सामग्रीको व्यवस्था हुनुपर्ने**
- **सबै गाउँघर क्लिनिकमा आवश्यक फर्निचर र औजार हुनुपर्ने**

७.३ स्वास्थ्ण सेवा प्रवाहका लागि भएका उदाहरणीय कार्यहरू

महामारीमा सफलतापुर्वक सेवा

सेवाग्राहीहरुका अनुसार कोभिड महामारीमा स्वास्थ्य संस्थाहरुको सेवा राम्रो रहेको थियो। यसै गरी स्वास्थ्य कर्मीहरुले समेत त्यस अवधिमा आफूले गर्न सकेको कार्य प्रति गर्व गरेको पाईयो ।

चोटपटक तथा अन्य तत्काल सेवा

आकस्मिक रुपमा चोटपटक लागेकाहरुलाई स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट सन्तोषाजनक सेवा दिएको पाईयो। स्वास्थ्य कर्मीहरुका अनुसार सडक तथा यातायातका साधनको वृद्धिसँगै यस खालका सेवाग्राहीको संख्या हरेक वर्ष बढिरहेको छ।

रक्तचाप तथा डायबेटिज परामर्श

रक्तचाप तथा डायबेटिज लगायत नसर्ने रोगहरुसँग सम्बन्धित परामर्श सेवा लिन आउनेहरुलाई स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट सन्तोषाजनक सेवा दिएको पाईयो । स्वास्थ्य कर्मीहरुका अनुसार यस खालका सेवाग्राहीको संख्या हरेक वर्ष बढिरहेका पाईयो ।

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

पालिका र वडाले थप गरेका अतिरिक्त सेवाहरु

एम्बुलेन्स सेवा : प्रसुति सेवाको लागि पालिकाका बर्थिङ सेन्टरसम्म जानको लागि २ हजार रुपैयाँको खर्च उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरेको पाइयो । जसबाट गर्भवति महिलाहरु प्रत्यक्ष लाभान्वित रहेको पाइयो । यसलाई परिमार्जन गरी दूरीको हिसाबमा खर्च उपलब्ध गराउनुपर्ने र अन्य विरामीको लागि समेत उपलब्ध गराउन पर्ने सेवाग्राही र समूदायको धारणा रहेको पाइयो । त्यसलाई प्राप्त गर्न नगरपालिकासम्म आउन असहज हुने हुँदा सम्बन्धित वडाबाट दिने व्यवस्था मिलाउनुपर्ने धारणा रहेको पाइयो ।

बच्चा जन्मदा प्रोत्साहन : स्थानीय तहले बच्चा जन्मदाको अवस्थामा पोषण खर्च स्वरुप १ हजार प्रदान गरिने गरिदिने व्यवस्था गरेको छ । यसलाई केहि रकम थपेर बैंकमा जम्मा गरिदिने व्यवस्था भएमा अझै प्रभावकारी हुने आम भेलामा उपस्थित सर्वसाधारणको धारणा रहेको पाइयो ।

स्वयंसेविकालाई अतिरिक्त भत्ता : नगरपालिकाबाट सामूदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई अतिरिक्त भत्ता स्वरुप मासिक २ हजार रुपैयाँ थप गरिनु सकारात्मक पक्ष भएको पाइयो ।

स्वयंसेविकाको लागि अन्य पालिकाको भन्दा फरक र सराहनीय काम भएको पाइयो ।

ज्येष्ठ नागरिक स्वास्थ्य परिक्षण नगरपालिकाले ज्येष्ठ नागरिक स्वास्थ्योपचार सेवा, विभिन्न किसिमका शिविर कार्यक्रम संचालन गरेको पाइयो । यो सबल पक्ष हो ।

ज्येष्ठ नागरिकको घरमै पुगेर स्वास्थ्य अवस्थाको बारेमा जानकारी लिनुपर्ने आम नागरिकको धारणा रहेको पाइयो ।

विभिन्न कार्यक्रम: गर्भवति महिलालाई जाँच गर्नको लागि मोबाईल भिडियो एक्सरे सेवा थप गरेको पाइयो, सबै वडामा विरामी लैजान ल्याउनको लागि स्टेचर वितरण, एचआईभी संक्रमितको लागि १० हजार आर्थिक सहयोग सकारात्मक पक्ष भएको सर्वसाधारणको भनाई रहेको पाइयो ।

यस बर्ष पाठेघरको स्क्रिनिङ कार्यक्रम राखिएको र ४३५ महिलाले सेवा लिएको पाइयो ।

मोबाईल भिडियो एक्स रे सेवा: पालिकाले आफ्नो स्वास्थ्य चौकीमा रहेको मेशिन र जनशक्ति प्रयोग गरी पालिकाका सबै स्थानमा गर्भवती जाँच गर्न भिडियो एक्स रे सेवा उपलब्ध गराएको पाइयो । यो सराहनीय पक्ष भएको धारणा सर्वसाधारणको पाइयो ।

स्वस्थ बच्चा प्रतिस्पर्धा: यसै गरी यस पालिकाले जिल्लामा नै पहिलो पटक बच्चालाई पोषणयुक्त बन्न सहयोग गर्ने उद्धेश्यले स्वस्थ बच्चा प्रतिस्पर्धा गर्ने गरेको पाइयो । यसले आमालाई आफ्नो बच्चाको पोषणमा ध्यान दिन सहयोग पुग्ने आम धारणा रहेको पाइयो ।

८. आमभेलाको आयोजना तथा संचालन

आमभेलाको लागि तोकिएको मिति, समय र स्थानमा सर्वसाधारण तथा सम्बन्धित सरोकारबालाहरू उपस्थित हुने गरी आममेलाको कार्यक्रम अनुसूची–१२ अनुसार तय गरियो। आमभेला सामाजिक परीक्षणको अत्यन्त महत्वपूर्ण र अन्तिम

कार्यक्रम भएकोले यसमा सबै वर्ग, लिङ्ग, उमेर, जातजाति र भौगोलिक क्षेत्रलगायत अन्य सबै सरोकारवालाहरूको प्रतिनिधित्व गराईएको हो। स्थानीय तहलगायतका सबै स्वास्थ्य संस्थाले समेट्ने क्षेत्रका सर्वसाधारणहरू मध्येबाट महिला, पुरुष, जनजाति, दलित, मधेशी, मुसलमान, पिछडीएका वर्ग सबैको प्रतिनिधित्व हुने गरी भौगोलिक क्षेत्रको आधारमा एवं स्थानीय संस्थाले ओगटेका वडाका महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविकाहरूलाई सहभागि गराईयो। साथै, राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरू, स्वास्थ्य संस्थाले ओगट्ने कार्यक्षेत्रका पालिकाकाका अध्यक्ष प्रमुखहरू, सामुदायिक संस्थाका अध्यक्ष तथा पदाधिकारीहरू, आमा समूहका सदस्यहरू, उपभोक्ता समिति (बन, खानेपानी, विद्युत्, सिंचाई आदि), कार्यरत गैरसरकारी संस्थाका प्रतिनिधिहरू, सो ठाउंमा रहेका मठ मन्दिर, चर्च, मस्जिद, आदिका प्रतिनिधिहरुलाई स्थानीय तहको आमभेलामा सहभागी गराईएको थियो ।

आमभेलाको सुरुमा यसको उद्देश्य, औचित्य र सामाजिक परीक्षणको संक्षिप्त अवधारणाबारे सबैलाई जानकारी गराइयो । खुल्या रुपमा बोल्न चाहने सर्वसाधारण सबैलाई मौका दिएको थियो। स्वास्थ्य संस्थाका प्राय सबै सेवाग्राहीहरूलाई बोल्न प्रेरित गरिएको थियो ।

स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट प्राप्त हुने सेवाहरूका बारेमा आमनागरिकमा समान बुझाई नभएको पनि हुनसक्ने भएकोले सामाजिक परीक्षणका क्रममा उनीहरूबाट कार्यक्रमको वारेमा टीका टिप्पणी, मन्तव्य र सुझावहरू अपेक्षा गरिएको हुनाले नेपाल सरकारबाट उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा र सुविधाहरूका अतिरिक्त स्थानीय तहबाट उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा र सुविधाका बारेमा संक्षिप्त जानकारी गराईएको थियो। सबै स्वास्थ्य संस्थाबाट स्तरअनुसार एकैनासको सूचना सम्प्रेपण गर्न सम्बन्धित संस्थाले प्रदान गर्ने मुख्य मुख्य सेवाहरूका बारेमा प्रस्तुतीकरण तयार गरी स्थानीय तहबाट सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थामा पठाईएको थियो। स्थानीय तहको प्रतिनिधि वा सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्था प्रमुखले निम्न कुराहरूको बारेमा जानकारी दिनुभएको हो ।

- ✓ नेपाल सरकार तथा स्थानीय तहको स्वास्थ्य सेवाको उद्देश्य
- ✓ नेपाल सरकार तथा स्थानीय तहको प्राथमिकतामा परेका स्वास्थ्य सेवाहरू
- ✓ स्वस्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिदै गरेका सेवाहरू
- ✓ सेवा प्रदान गर्ने विधि
- ✓ स्थानीय तहले थप गरेका सुविधा तथा सेवाहरु
- ✓ केही राम्रा अभ्यासहरू

प्राप्त सुझावहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि भेलामा उपस्थित सरोकारवालाहरू (स्वास्थ्य संस्था, नगर प्रमुख, प्रशासकीय प्रमुख लगायत) को तर्फबाट प्रभावकारी अनुगमन संयन्त्रको समेत व्यबस्था गर्ने, आवश्यक कुराहरु थप गरी प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने प्रतिबद्दता गरियो ।

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

९. आमभेलामा उठेका जिज्ञासाहरूसहित सम्बोधन गर्नुपर्ने मुख्य मुख्य विषयहरू

<table>
<tr><th>क्र.सं.</th><th>सुधारका क्षेत्र र मुख्यसवाल</th><th>जिज्ञासा राख्ने</th><th>सम्बन्धित पक्ष</th><th>सम्बोधन गर्नुपर्ने मुख्य मुख्य विषयहरू</th></tr>
<tr><td>१</td><td>निःशुल्क स्वास्थ्य उपचार सेवा</td><td>सेवाग्रही</td><td>शाखा प्रमुख/पालिका प्रशासन/पदाधिकारीहरु</td><td>गुणस्तर कम छ।</td></tr>
<tr><td>२</td><td>निःशुल्क औषधि वितरण</td><td>सेवाग्रही</td><td>शाखा प्रमुख÷पालिका प्रशासन÷पदाधिकारीहरु</td><td>शुन्य मौज्दात किन हुन्छ? समाधानका प्रयासहरु के भईरहेका छन।</td></tr>
<tr><td>३</td><td>एकीकृत नवजात शिशु तथा बाल स्वास्थ्य व्यवस्थापन</td><td>सेवाग्रही</td><td>शाखा प्रमुख÷पालिका प्रशासन÷पदाधिकारीहरु</td><td>गुणस्तर कम छ।</td></tr>
<tr><td>४</td><td>परिवार नियोजन, खोप सेवा र पोषण कार्यक्रम</td><td>सामुदायिक महिला स्वयंसेविका</td><td>शाखा प्रमुख÷पालिका प्रशासन÷पदाधिकारीहरु</td><td>गुणस्तरिय खाजा, खानाको ब्यबस्था र योजना।</td></tr>
<tr><td>५</td><td>नसर्ने रोगहरू</td><td>सेवाग्रही</td><td>स्वास्थ्य चौकी प्रमुख</td><td>रक्तचाप, मधुमेह जस्ता रोगहरु बढ्दो</td></tr>
<tr><td>६</td><td>स्वास्थ्य संस्थाको व्यवस्थापन</td><td rowspan="4">समुदाय/ स्वास्थ्यकर्मी</td><td rowspan="4">शाखा प्रमुखपालिका प्रशासन्पदाधिकारीहरु</td><td rowspan="4">स्वास्थ्य संस्था सन्चालन तथा व्यवस्थापन समिति क्रियाशिलता नभएको।</td></tr>
<tr><td>७</td><td>स्वास्थ्य संस्था सन्चालन तथा व्यवस्थापन समिति</td></tr>
<tr><td>८</td><td>स्वास्थ्य सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिको बैठक</td></tr>
<tr><td>९</td><td>महत्वपूर्ण निर्णयहरू</td></tr>
<tr><td>१०</td><td>निःशुल्क स्वास्थ्य तथा प्रसूति सेवा लगायत अन्य सेवा वापत</td><td>सेवाग्राही</td><td>शाखा प्रमुख/पालिका प्रशासन/पदाधिकारीहरु</td><td>रकममा कमी।</td></tr>
</table>

Sankalpa

	सरकारले उपलब्ध गराउने रकमको उपयोग			
११	स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन हुने समयावधि	सेवाग्रही	शखा प्रमुख/पालिका प्रशासन/पदाधिकारीहरु	समयमा संचालन भएको पाईयो।
१२	नागरिकको गुनासाहरू सुन्ने परिपाटी	सेवाग्रही	शखा प्रमुख/पालिका प्रशासन/पदाधिकारीहरु	कम भएको
१३	मानव स्रोत व्यवस्थापन	स्वयंसेविका	शखा प्रमुख/पालिका प्रशासन/पदाधिकारीहरु	कम्तिमा एक महिला स्वास्थ्यकर्मी निरन्तर हुनुपर्ने
१४	स्वास्थ्यकर्मीहरूको व्यवहार	जनप्रतिनिधि	शखा प्रमुख/पालिका प्रशासन/पदाधिकारीहरु	मिश्रित छ, सबै कुरा राम्रोसँग बताईदिनुपर्ने
१५	निर्मलीकरण	सेवाग्रही	स्वास्थ्य चौकी प्रमुख	निर्मलीकरण पर्याप्त नभएको
१६	सरसफाइ	सेवाग्रही		कार्यालय खण्डको सरसफाई सन्तोषजनक रहेता पनि शौचालयको सफाईमा पर्याप्त ध्यान नपुगेको
१७	ज्येष्ठ नागरिक एवम् अपांग सेवाग्राहीमैत्री र लैंगिक संवेदनशीलता	सेवाग्रही	स्वास्थ्य चौकी प्रमुख	महिला नहुदाँ केही असजिलो महसुस हुने कुरा सेवाग्राही महिलाहरुको अनुभव रहेछ।
१८	स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर सुधारका लागि गरिएका	जनप्रतिनिधि	शखा प्रमुख/पालिका प्रशासन/पदाधिकारीहरु	औषधी उपकरणको लागि पर्याप्त रकम हुनुपर्ने
१९	स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणाली का आधारमा पूर्ण	सामाजिक परीक्षक	स्वास्थ्य चौकी प्रमुख	

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

	प्रतिवेदनको तयारीकोस्थिति			
२०	भौतिक संरचना, औषधि एवं औजारहरूको पर्याप्तता र उपयोगको अवस्था	जनप्रतिनिधि	शाखा प्रमुख/पालिका प्रशासन/पदाधिकारीहरु	भौतिक संरचना जीर्ण भएकोले सुधार गर्नुपर्ने, औषधी उपकरण पर्याप्तता र उपयोगको अवस्था सन्तोषजनक नभएको

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd
Kathmandu, Nepal

अनुसूचीहरुः-

राइनास नगरपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरुको सामाजिक परीक्षण

अभिमुखिकरण तालिमको उपस्थिति

क्र सं	नाम	ठेगाना	संलग्न संस्था/पद	सम्पर्क नं	दस्तखत
१.	खड्ग ब. गुरुङ	राईनास न.पा	नगर प्रमुख	९८५६०४५१६६	
२.	पुष्पराज खनाल	,,	उप प्रमुख		
३.	धनेश्वर पौडेल	,,	प्र.प्र.अ.		
४	विष्णु प्रसाद पौडेल	राईनास -१	वडा अध्यक्ष	९८४६३६९१०५	
५.	तुल बहादुर थिङ	रा.न.पा	व.प्र.अ.	९८५६६५३९५०	
६.	मिनु गिरी	रा.न.पा.४	पशुपतिचोक स्वा.चौ. नि. अहेब	९८५६०४५९८६	
७.	लक्ष्मी प्रसाद लेखाई	[illegible]	[illegible]	९८५६०४४५०५	
८.	दीपेन्द्र कुमार श्रेष्ठ	ताहेघार स्वा.चौ	ज.स्वा.नि	९८४६३४८८५०	
९	इक्षा भण्डारी	मोहोरियाकोट स्वा. चौकी	हे.अ	९८४६३५३४४५	
१०.	कल्पना भण्डारी	आ.स्वा.से.के. गाम्चेबेसी	ज.स्वा.नि.	९८४६८९०३६४	
११	कल्पना सुनार	रा.न.पा ५	कार्यपालिका सदस्य	९८०६९५५३६२	
१२	बिमला कुमाल	,, ४	,,	९८४६०८३२०९	
१३	दिल माया गुरुङ	,,	,,	९८४६५६८३३१	
१४	बिन्दु बि.क.	,, ,, ३	,,	९८६५४४२५४०	
१५.	चक्रवर्ति पाण्डे	,, ,, २	,,	९८०६४६२२२२	
१६.	बलराम पराजुली	रा.न.पा.४	वडाअध्यक्ष	९८५६०४२४२१	
१७	देउ बहादुर पौडेल	रा.न.पा.३	वडा अध्यक्ष	९८०६३९३२५६	

०८	मित्र बाबु देवकोटा	[illegible]	[illegible]	9846524656	
०९	[illegible] बहादुर थापा	रा.न.पा.४	[illegible]	९८४६०९२३९४	
१०	मोहन लाल [illegible]	रा.न.पा.6	वडाअध्यक्ष	9856064060	
११	[illegible]	रा.न.पा.	[illegible]	9846034298	
१२	विमला वाग्ले	"	प्रशासकीय अधिकृत	9856072388	
१३	कुमार गुरुङ	रा.न.पा.३	रोजगार संयोजक	9846191839	
१४	विमला [illegible]	रा.न.पा	ग्राम विकास [illegible]	9866161905	
१५	सीता देवी गौडे	महिला बालबालिका शाखा	रा.न.पा	९८४६९४८४६८	
१६	[illegible]	[illegible]	[illegible]	9846780870	
१७	बबिता श्रेष्ठ	रा.न.पा.	स्वास्थ्य शाखा अ.न.मी.	९८४६८२९९९३	
१८	राजन बुढा	रा.न.पा	प्रा.स [illegible]	9864542558	

राईनास नगरपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरुको सामाजिक परीक्षण

आम भेलामा रहेको उपस्थिति (तार्कुघाट स्वास्थ्य चौकी)

क. सं	नाम	ठेगाना	संलग्न संस्था/पद	सम्पर्क नं	दस्तखत
१,	भुवन कं. रानाभाट	वडाअध्यक्ष सामाजिक परीक्षण समिति	राईनास नपा	९८४६०९३५८१०	[signature]
२,	रामबाबु ढकाल	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख रा.न.पा		९८४३०३४२५८	[signature]
३,	दुर्गा रानाभाट	रा.न.पा.	ज.स्वा.नि.	९८४१९६१६६५	[signature]
४,	विष्णु माया घिमिरे	,,	सामाजिक परिचालक	9856045314	[signature]
५	विष्णु वि.क.	,, ,,	वडा सदस्य	9846569 141	विष्णु
६.	सरस्वती खनिया	,, ,,	सचिव समुहको	९८४६९३००६४	[signature]
७	वि माया तामाङ	[illegible]	सदस्य ९६	984694 7673	[signature]
८.	सर्मिला बोहरा	रा.न.पा ८	अध्यक्ष तार्कुघाट एकाई	९८४६५२११०४	सर्मिला
९,	जुसा गुरुङ	,, ,,	श्री शुभोदय प्रा.वि.	९८४५३६०५४२	जुसा
१०	सान्ता पन्त	,,	आमा समुह	९८४६४४८०४	सान्ता
११	नानुमायाअधिकारी	,,	नवज्योतिआमा समुह	—	नानी
१२	हरि बं. थापा	,, ,,	वडा सदस्य	9863828562	हरि
१३	शुक्र बहादुर बीक	राईनास-८	का. पो. ब		शुक्र
१४	प्रकाश भिरदेल	भक्तपुर-२०	CTEVT	9851165267	[signature]
१५	शिव नराल	रा.न.पा-८	श्री ... मा.वि.	9846121151	[signature]
१६,,	लाल के कंडेल	,, ,, ८	श्री कालिका सामुदायिक वन	९८६९२३२३४	लाल
१७,,	सूर्य कुमार श्रेष्ठ	,, ,, ८	पढ्न खापा	९८	सुर्यकुमार
१८	चुडामणि पंत	,, ८	[illegible]	९८४९६२६५३	[signature]

१९	सपना सापकोटा अधिकारी	रा.न.पा. ०८	रा. आयुर्वेद औषधालय	९८४५४२८२६५	[signature]
२०	रोशिना श्रेष्ठ	"	री.न.पा. ०८	९८०९५७५०२२	[signature]
२१	दुर्गा बहादुर मगर	-॥-	-॥-	९८४१६४७४२०	[signature]
२२	कामिनी श्रेष्ठ	८	स्वास्थ्य आमा समूह	९८२५१८२३१३	[signature]
२३	पार्वती श्रेष्ठ	रा.न.पा.८	F.C.H.V.	९८४६५९२१०	पार्वती
२४	सरस्वती थापा क्षेत्री	रा.न.पा.८	F.C.H.V	9841165449	सरस्वती
२५	विष्णु माया धमला	रा.न.पा.८	समाज कल्याण आमा समूह	९८४६१४८५[illegible]	विष्णु
२६	मुना नेपाली	रा.नं.पा.८	स्वा. आमा समूह	9709817979	[signature]
२७	मञ्जु तामाङ	रा.न.पा.८	F.C.H.V	9819119401	[signature]
२८	सपना नेपाली	रा.न.पा.८	F.C.H.V	9824170109	सपना
२९	देवी सिंह	रा.न.पा.८	F.C.H.V	9846247346	देवी सिं
30	शारदा बस्नेत थापा	रा.न.पा.८	स्वा. आमा समूह	9840643392	[signature]
31	साबिना क्षेत्री	रा.न.पा.८	वन. समूह	9816632109	Sabina
३२	देउकुमारी श्रेष्ठ	रा.न.पा.८	F.C.H.V	9864248605	देउकुमारी
३३	डिल्लु गुरुङ	रा.न.पा.८	कर्मशील लघु समाज	9813372009	[signature]
३४	कोपिला थापा	रा.न.पा.८	[illegible]	98464572[illegible]	[signature]
३५	सामिना [illegible]	रा.न.पा.८	विद्यार्थी	98 –	Sam[illegible]
३६	हरी माया घिमिरे	"	शिक्षक	9846602204	[signature]
३७	सम्झना चौधरी	"	विद्यार्थी		
३८	बिन्दु पाण्डे	"	"		
३९	लक्ष्मी बानियाँ	-	[illegible]	९८४६६४०६४	
४०	सरिता [illegible]	"	म. ले. [illegible]	९८४६६६४०६४ / ९८०६५२६६६६	लक्ष्मी / सरिता

४१	पबित्रा राना मगर	रा. ८	स्व आआसमूह	९८०६६८०५४ / ३०२	पबित्रा
४२	रोजेदा मियाँ	रा. ८	तालुघाट (स्वआसमूह)	९८०६६८१६७१	रोजेदा
४३	बबिता [illegible]	रा. ८	स्वा आआसमूह	९८६५३०६५४	बबिता
४४	हेमन्त त्रिपाठि	रातपा-८	दाम्पाडिहवा	९८६३०६३६९६	[illegible]
४५	शशिधरेयार	श. ८	श्री चन्द्र मा.वि	९८६७०९३२७८१	[illegible]
४६	राम ब. राना मगर	८	ने.का. ग्राम पक्ष	९८६५४५४८४	[illegible]
४७	विक्रमराज कुँडरिया	रा.न.पा.-८	हर्षचोल विकास संस्था	९८६८०३०८९४	[illegible]
४८	दीपेन्द्र कुमार [illegible]	तालुघाट टोल प्रमुख	तालुघाट टोल	९८४६३५८८६७	[illegible]
४९	राजन थापा	रा.न.पा.-८	रुद्र देवि युथ क्लब	९८६०४४४०३८	[illegible]
५०	[illegible]	स्व.लगत पालि रा ने पा			[illegible]
५१	नारीजन मियाँ	तालुघाट स्वायो			[illegible]
५२	साबित्री [illegible]	"		9846058843	[illegible]
५३	कमला नेपाली	"			[illegible]
५४	ममता गुरुङ	"		9816108088	[illegible]

राईनास नगरपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरुको सामाजिक परीक्षण

आम भेलामा रहेको उपस्थिति (मोहोरीयाकोट स्वास्थ्य चौकी)

क्र. सं	नाम	ठेगाना	संलग्न संस्था/पद	सम्पर्क नं	दस्तखत
१,	सरिता थापा	राईनास-९	वडा सदस्य	९८६१६०२६६८	[signature]
२,	लक्ष्मी प्रसाद ढेकाई	,,	सि.अ.हे.व.	९८४६०४४५०८	[signature]
३,	वीर ब. थिङे तामाङ	,,	वडा सचिव	९८४०९८६०९२	[signature]
४,	रुपा भण्डारी	,,	स्वास्थ्य चौकी प्रमुख	9849359685	[signature]
५,	कुमारी कामी	,,	म.स्वा.स्व.से	9706917901	कुमारी
६,	गोमा गुरुङ	,,	,,	9806592032	गोमा
७,	पिङ्गो	,,	आमा समुह अध्यक्ष	9843322137	[signature]
८,	जसिराम खडायत	,,	शिक्षक	9705508885 9849452769	[signature]
९,	नविन कुमार यादव	,,	ना.प.सं.प्रा	९८१९६०२४०९	[signature]
१०,	उत्तम धनै	,,		9811322337	[signature]
११,	सरिता थापा	,,	म.स्वा.स्व.से	9814188648	सरिता
१२,	आशा बस्नेत थापा	,,	म.स्वा.स्व.से	9816603504	आशा
१३,	बिना थापा	,,	म.स्वा.स्व.से	9806698832	बिना
१४,	गीता	आमा स			गीता
१५,	धन माया	,,		९८१६६१४३५६	धन
१६,	रिमा कुमारी थापा	आमा समुह		9829296590	रिमा
१७,	सविता छेताल	आमा स		9703720313	सविता
१८,	शिव बाजल	रा.न.पा. ९	अ.हे.व	९८०८३४८१२४३	[signature]

१९	हर्क ब. गुरुङ	राइनास	का.स	९८०३३०९५६१	हर्क गुरुङ
२०	[illegible] अधिकारी	रा.न.पा ६	[illegible]	9846193206	[illegible]
२१	लाक्ष्मी थापा	रा.न.पा ६	अ.न.मी	९८४६५८८६५६	[illegible]
२२	जौमाया गुरुङ	रा.न.पा ६	आमा समूह	९ —	जौमाया
२३	भुवनकुमारी थापा	रा.न.पा ६	म.स्वा.स्वे.से.		भुवनकुमारी
२४	रेणुका गुरुङ	रा.न.पा ६	म.स्वा.स्व.से	9845130743	रेणुका
२५	गौरी गुरुङ	" "	" "	9815153794	गौरी
२६	सुभद्रा गुजेल	" "	साबिक-९	9846358155	[illegible]
२७	गीता दाहाल अधिकारी	रा.न.पा ६	आमा स. अध्यक्ष	9824247050	[illegible]
२८	चिर ब. परियार	"	का.स	9806656854	वीर

राईनास नगरपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरुको सामाजिक परीक्षण

आम भेलामा रहेको उपस्थिति (चकतिर्थ स्वास्थ्य चौकी)

क्र.सं	नाम	ठेगाना	संलग्न संस्था/पद	सम्पर्क नं	दस्तखत
१	बलराम पराजुली	राईनास-४	वडा अध्यक्ष	९८६२०४२८२५	[illegible]
२	दिलमायाँ गुरुङ	"	कार्यपालिका सदस्य	९८४१२८५९१	[illegible]
३	विमला कुमाल	"	"	९८४६०५९२०९	[illegible]
४	टीकाराम खिलिरे	"	ग्रा.अ. जीप अध्यक्ष मि.का.नि	९८५६०१६३११	[illegible]
५	रुद्र राज पन्त	" ४	वडा सदस्य	९८४१३०६९८६	[illegible]
६	इन्द्र प्रसाद त्रिपाठी	" ४	वडा सदस्य	९८६२३५३१९६	[illegible]
७	लाइली वि.क. सुनार	" ४	वडा सदस्य	९८६५८४९७२	[illegible]
८	उम्बर ब अधिकारी	" ४	बालकिर्ते भेलोर स्वा.पा.अ.	९८६२३९२६२३	[illegible]
९	आमिन दिन मिया	" ४	चक्रतिर्थ टोल विकास स. अध्यक्ष	९८५६०४०७८६	[illegible]
१०	शिला कुडाप्योकी	" ४	म.स्वा.से.	९८६९९६३५९२	[illegible]
११	सामिला अधिकारी	" ४	अ.अ	९८४६४२७७९३	[illegible]
१२	दिपेन्द्र रक्वी	" ४	वडा सचिव	९८१८५९१४६३	[illegible]
१३	शर्मिला रेग्मी	राइनास-१	चक्रतिर्थ स्वा.चौ. अ.न.मी	९८४६७६२९९३	[illegible]
१४	सुरना अधिकारी	पोखरा-२७	चक्रतिर्थ स्वा.चौ. अ.न.मी	९८४६३६४९४१	[illegible]
१५	बबिता श्रेष्ठ	पोखरा-३३	रा.न.पा. स्वा.शाखा अ.न.मी.	९८४६७४११२	[illegible]
१६	सीता गुरुङ	राइन ४	महिला स्व		सीता
१७	राधिका कडेल	रा.न.पा ४	म.स्वा.से	९८४६६८२५४१	राधिका
१८	कमला कुमाल	"	"	९८४६८५३६६०	कमला

१९	हारकेला खड्का	स.न.पा.-२	अन.मी.	9848354757	[signature]
२०	पार्वती जोशी	" ४	आ.स.अ.	984C5565[illegible]	[signature]
२१	तीर्थराज गुरुङ	स.न.पा.-४	शिक्षक	९८४३१७९३४[illegible]	[signature]
२२	आमिन [illegible]	"-४	टोल विकास अध्यक्ष	9856040786	[signature]
२३	शिला बुढाथोकी	"-४	म.स्वा.स्वयं सेविका	986996359	[signature]
२४	नर बहादुर कुमाल	"-२	व्यवस्थापन समिति सदस्य	9846273219	[signature]
२५	सितल आले मगर	"-४	विद्यार्थी	—	[signature]
२६	नवराज सेढाई	-४	विद्यार्थी	—	[signature]
२७	सन्तोष पौडेल	सु.न.पा-६	वि.स. सदस्य	९८२६०४२९३१	[signature]
२८	भगवती ढकाल	~~[illegible]~~	म.स्वा.स्व.से.	९८४६८४५८६१२	भगवती
२९	सान्ता खड्का	स.न.-४	स्वा. आमा स.	९८४६६२१८४३	सान्ता
३०	गंगा माया [illegible]	स.न.पा.४	नि.अ.नं.[illegible]	98468C5[illegible]	[signature]
३१	[illegible]	[illegible]	[illegible]	९८४३०३४८५८	[signature]
३२	बिमार न्यौपाने	सु.न.पा.-४	वि.स. सदस्य	९८४६०९२२८	[signature]
३३	मित्र गिरी	[illegible] गाउँपालिका ४	[illegible]	९८५६०४२१७६	[signature]

राईनास नगरपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरुको सामाजिक परीक्षण

आम भेलामा रहेको उपस्थिति (आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र, गरमबेशी)

क. सं	नाम	ठेगाना	संलग्न संस्था/पद	सम्पर्क नं	दस्तखत
१	मोहनलाल श्रेष्ठ	रा. न. पा. ६	व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष	9856064060	[signature]
२	शान्ति बाबु खकाल	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	रा. न. पा.	9846034296	[signature]
३	लक्ष्मी कुमार लेखाई	स्वास्थ्य शाखा	सि. अ. हे. व.		
४	कल्पना भण्डारी	स्वा. के. के. ग	ज. स्वा. नि.	9846887364	[signature]
५	सर्मिला गिरी	रा. न. पा. ६ आ. स्वा. के. गरमबेशी	अ. हे. व.	9861192819	[signature]
६	बिन्दु देवि चिलुवाल	रा. न. पा. ६ आ. स्वा. के. गरम	अ. न. मी	9846105304	[signature]
७	भगतलाल श्रेष्ठ	रा. नं. पा. ६		9869699995	[signature]
८	राम बा. ढुंगाना	,, ,,	अवकाश	9825986036	[signature]
९	कुल बहादुर थापा	,,	अभिभावक शिक्षक सम्पर्क	9823903036	[signature]
१०	भरत राज गिरी	,,	प्रतिनिधी	9806990840	[signature]
११	मदन राज गिरी	,,	वडा सदस्य	9806581050	[signature]
१२	दिपा पतेरु	,,	मा. वि	9861218903	[signature]
१३	शिवानी डुम्राकोटी	,,	विद्यार्थी		[signature]
१४	प्रकृति देवकोटा	,,	विद्यार्थी	9861711122	[signature]
१५	अनिशा गिरी	,,	विद्यार्थी		[signature]
१६	विपना तमाङ	,,	शिक्षिका	9814157955	[signature]
१७	कन्चन आले मगर	,,	विद्यार्थी		[signature]
१८	साबित्री गिरी	,,	प्रतिनिधी	9804864468	साबित्री

१९	मिना नेपाली	रा.न.पा. 6	स्वा. आमासमूह		[illegible]
२०	मोहन मार्गस्धेरी	,,	सा.व.उ.स अध्यक्ष	9846088819	[illegible]
२१	उषा गौरे	,,	स्वा आमासमूह कोषाध्यक्ष	9702862709	उषा
२२	फुलमाया स्वाँर्की	,,	वडा सदस्य	9819118761	फुलमाया
२३	बिमला वि.क.	रा.न.पा.6	म.स्वा.से.	9806749277	[illegible]
२४	शोभा चिलुवाल	रा.न.पा.6	,,	9846314584	[illegible]
२५	माया भुजेल	,,	स्वा. आमासमूह	9829207981	[illegible]
२६	सरला उप्रेती	,,	स्वा. आमासमूह	9816605767	[illegible]
२७	मिरा दुङ्गेल	राइनास-6	म.स्वा.से.	9862384744	[illegible]
२८	इश्वरी पराजुली	,,	,,	9846535868	[illegible]
२९	हरिमाया चौलागाईं	,,	,,	9816192867	हरिमाया
३०	विष्णु कुमारी श्रेष्ठ	,,	स्वा आमासमूह	9703455783	विष्णु
३१	रामेश्वरी ढुंगाकोटी	,,	,,	9814117044	रामेश्वरी
३२	राम कुमारी तामाङ	,,	श्री सरस्वती प्रा. वि (शिक्षक)	9806538414	[illegible]
३३	मिठु गुरुङ	,,	स्वा. आमासमूह	9829181639	मिठु
३४	सविता गुरुङ	,,	म.स्वा.से.	9813627322	[illegible]
३५	राम बाबु घिमिरे	,,	शारदा मा.वि. प्र.अ.		
३६	राजेश्वर चौलागाईं	,,	क्लब अध्यक्ष		
३७	विर बहादुर सार्की	,,	वडा सदस्य	9815158966	विर
३८	उपेन्द्र जेगारा	,,	प.स्वा.प्रा.व	९८४९६०४७३६	[illegible]
३९	सुरज कोलवा	,,	वडा सचिव	९८६८०५५७९०	[illegible]
४०	विष्णु सिमर्त	,,	का.स.	९८४६८६६७५१	[illegible]

राईनास नगरपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरुको सामाजिक परीक्षण

स्थानीय तहमा भएको आम भेलामा उपस्थिति

मितिः- २०८२ साल असार १३ गते

क्र. सं	नाम	ठेगाना	संलग्न संस्था/पद	सम्पर्क नं	दस्तखत
१.	पुष्पराज खनाल	राईनास न.पा.	उप प्रमुख		[signature]
२.	बलराम घरजुली	,,	अध्यक्ष / सामाजिक विकास समिति		[signature]
३.	कल्पना सुनार	रा.न.पा ५	कार्यपालिका सदस्य	९८६३६५२३६२	[signature]
४.	नाउ माया लामा	रा.न.पा-५	का.पा.सं	9860822071	[signature]
५.	डा.ह.रत्न बहादुर सार्की	रा.न.पा ५	वडा अध्यक्ष	९८५६०९२३४४	[signature]
६.	विष्णु प्र. पौडेल	रा.न.पा.९	,,	९८४६३३५७०४	[signature]
७.	राजाराम खतिवडा	रानपा- ५,	प्रहरी निरीक्षक	९८७९२५०००३	[signature]
८.	लक्ष्मीप्रसाद गदे	,, ५		९८४६०९६०४६	[signature]
९.	हरिकला खड्का	,, ५	चक्रतिर्थ स्वा.चौ. अ.न.मी.	९८४८३५४६९६	[signature]
१०.	सावित्री श्रेष्ठ	,, - ८	ताकुघाट स्वा.चौ. अ.न.मी.	९८४६०९८८४३	[signature]
११.	उषा भण्डारी	रा.न.पा, ९	है.अ. मोहोरियाकोट स्वा. चौ	९८४६३५५६८५	[signature]
१२	मित्र गिरी	रा.न.पा ४	चक्रतिर्थ स्वा.चौ. [illegible]	९८५६०४६९८६	[signature]
१३.	कल्पना भण्डारी	रा.न.पा-6	आ. स्वा. के. [illegible]	९८४६२९६३६४	[signature]
१४.	सुदर्शन [illegible]	रा.न.पा ८	ताकुघाट स्वा.चौ.	9846416641	[signature]
१५.	बबिता श्रेष्ठ	रा.न.पा.स्वा.शा.	स्वास्थ्य शाखा अ.न.मी.	९८४६७४९११२	[signature]
१६.	विमला थली	रा.न.पा	उद्यमशिलता शाखा [illegible]	९८६६९८१५०२	[signature]
१७.	सीता देवी औडे	रा.न.पा	महिला विकास निरिक्षक	९८४६१४८४६८	[signature]

१८	इन्दु रेग्मी	ग्रा.न.पा.	कृषि अधिकृत	९८६८०३३०१३६	[illegible]
१९	लक्ष्मण शाही	रा.न.पा. ५	वडा अध्यक्ष	९८४०६०३३२२	[illegible]
२०	लीलातारा भट्ट	〃 ५	—	—	—
२१	मातृका प्र. खनाल	〃 ५	—	[illegible]	[illegible]
२२	विष्णु के. [illegible]	〃 ५	—		[illegible]
२३	राम दत्त पाण्डे				[illegible]
२४	दिपक भट्ट	रा.न.पा.५	शिक्षक	[illegible]	[illegible]
२५	जसन्ता भट्ट	पत्रकार महासंघ	उपाध्यक्ष	9846085892	[illegible]
२६	हरि प्र. सेडाई	वडा स		[illegible]	हरि
२७	प्रेम बहादुर बोगटी	[illegible]			[illegible]
२८	भरत श्रेष्ठ	रा.न.पा.	—	९८४६३०७०८०	[illegible]
२९	रोशन थापा	—〃—		९८२९२००३८९	[illegible]
३०	शिव बाबु देवकोटा	राजपा	पशुपन्छी [illegible]	९८४६२१९६२६	[illegible]
३१	ध्रुव ब. [illegible]	〃	प्रशासन शाखा	९८२८६४२९१०	[illegible]
३२	विजन देवकोटा	〃	इं.पि.अ.	९८६०७९४४६४	[illegible]

अनुसूची २

क :- निशुल्क औषधि वितरण

क. औषधी दाखिला र मौज्दातको विवरण फारम (मोहोरियाकोट स्वास्थ्य चौकी, रानपा ९)

आर्थिक बर्ष: ०८१/०८२ सूचना लिएको मिति: २०८२ असार ४ गते

क्र. सं	औषधीको नाम	बार्षिक दाखिला जम्मा परिमाण (संख्यामा)	औषधिको दाखिला भएको महिना	कति पटक शुन्य मौज्दात भयो	जम्मा शुन्य मौज्दात भएको अवधि	शुन्य मौज्दात हुनुको कारण	शुन्य मौज्दातको समस्या समाधानको प्रयास भएको र नभएको
१	आइरन चक्की	९४७०	मंसिर बैशाख	0	0	0	-
२	कोट्रिम (बच्चा)	-	-	-	-	-	-
३	कोट्रिम (बयस्क)	-	-	-	-	-	-
४	एमोक्सिसिलिन	५०० syp/ २४०० tab	मंसिर चैत्र जेठ	-	-	-	-
५	पारासिटामोल	३० syp/ १०५०० tab	मंसिर चैत्र जेठ	-	-	-	-
६	परिवार नियोजनका साधन						
६.१	कन्डम	७००	मंसिर	0	0	0	-
६.२	पिल्स	३१	असोज चैत्र	0	0	0	-
६.३	डिपो	२०	चैत्र	0	0	0	-
६.४	आईयुसिडि	-	-	-	-	-	-

ख. निशुल्क औषधि वितरण

क. औषधी दाखिला र मौज्दातको विवरण फारम (तार्कुघाट स्वास्थ्य चौकी, रानपा ८)

आर्थिक बर्ष: ०८१/०८२ सूचना लिएको मिति: २०८२ साल असार ५ गते

क्र. सं	औषधीको नाम	बार्षिक दाखिला जम्मा परिमाण (संख्यामा)	औषधिको दाखिला भएको महिना	कति पटक शुन्य मौज्दात भयो	जम्मा शुन्य मौज्दात भएको अवधि	शुन्य मौज्दात हुनुको कारण	शुन्य मौज्दातको समस्या समाधानको प्रयास भएको र नभएको
१	आइरन चक्की	२५००	मंसिर बैशाख	0	0	0	-
२	कोट्रिम (बच्चा)	-	-	-	-	-	-
३	कोट्रिम (बयस्क)	३००	मंसिर	-	-	-	-
४	एमोक्सिसिलिन	१००००	मंसिर चैत्र जेठ	-	-	-	-
५	पारासिटामोल	२५००	मंसिर चैत्र जेठ	१	-	-	-
६	परिवार नियोजनका साधन						
६.१	कन्डम	३००	मंसिर	0	0	0	-
६.२	पिल्स	४५	असोज चैत्र	0	0	0	-
६.३	डिपो	४०	चैत्र	0	0	0	-
६.४	आईयुसिडि	५	चैत्र	-	-	-	-

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

ग. निशुल्क औषधि वितरण

क. औषधी दाखिला र मौज्दातको विवरण फारम (आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, रानपा ७)

आर्थिक बर्ष: ०८१/०८२ सूचना लिएको मिति: २०८२ साल असार ५ गते

क्र. सं	औषधीको नाम	बार्षिक दाखिला जम्मा परिमाण (संख्यामा)	औषधिको दाखिला भएको महिना	कति पटक शुन्य मौज्दात भयो	जम्मा शुन्य मौज्दात भएको अवधि	शुन्य मौज्दात हुनुको कारण	शुन्य मौज्दातको समस्या समाधानको प्रयास भएको र नभएको
१	आइरन चक्की	१३००	मंसिर फाल्गुण बैशाख	0	0	0	-
२	कोट्रिम (बच्चा)	-	-	-	-	-	-
३	कोट्रिम (बयस्क)	५००	श्रावण	-	-	-	-
४	एमोक्सिसिलिन	४२००	श्रावण मंसिर जेष्ठ	-	-	-	-
५	पारासिटामोल	१०,०००	मंसिर चैत्र जेष्ठ	-	-	-	-
६	परिवार नियोजनका साधन						
६.१	कन्डम	१६००	श्रावण मंसिर	0	0	0	-
६.२	पिल्स	११०	श्रावण, मंसिर,चैत्र	0	0	0	-
६.३	डिपो	६५	कार्तिक चैत्र	0	0	0	-
६.४	आईयुसिडि	-	-	-	-	-	-

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

घ. निशुल्क औषधि वितरण

क. औषधी दाखिला र मौज्दातको विवरण फारम (चक्रतिर्थ स्वास्थ्य चौकी, रानपा ४)

आर्थिक बर्ष: ०८१/०८२ सूचना लिएको मिति: २०८२ साल असार ५ गते

क्र. सं	औषधीको नाम	बार्षिक दाखिला जम्मा परिमाण (संख्यामा)	औषधिको दाखिला भएको महिना	कति पटक शुन्य मौज्दात भयो	जम्मा शुन्य मौज्दात भएको अवधि	शुन्य मौज्दात हुनुको कारण	शुन्य मौज्दातको समस्या समाधानको प्रयास भएको र नभएको
१	आइरन चक्की	१४,९००	भदौ असोज चैत्र	0	0	0	-
२	कोट्रिम (बच्चा)	-	-	-	-	-	-
३	कोट्रिम (बयस्क)	-	-	-	-	-	-
४	एमोक्सिसिलिन	१६० syp	असोज फाल्गुण	-	-	-	-
५	पारासिटामोल	१६०००	कार्तिक मंसिर बैशाख	-	-	-	-
६	परिवार नियोजनका साधन						
६.१	कन्डम	८००	मंसिर	0	0	0	-
६.२	पिल्स	११४	भदौ मंसिर	0	0	0	-
६.३	डिपो	७०	असोज चैत्र	0	0	0	-
६.४	आईयुसिडि	-	-	-	-	-	-

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

अनुसूची ३

क. नि:शुल्क प्रसुती सेवा र प्रस्तुती प्रोत्साहन रकम लिने आमाहरुको विवरण (मोहोरिया कोट स्वास्थ्य चौकी, रानपा ९)

निशुल्क प्रसुती सेवा र प्रसुती प्रोत्साहन रकम लिने आमाहरूको विवरण (NA. Delivery@PHC-Birth center)

आर्थिक बर्ष: ०८१/०८२

यस स्वास्थ्य चौकीमा निशुल्क प्रसुती सेवामा गर्भ परिक्षण मात्र हुने गरेको पाईयो ।

विवरण	चौमासिक			कैफियत
	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो	
निशुल्क प्रसुति सेवा लिने आमाहरुको संख्या	0	0	0	
माथिको संख्या मध्ये चारपटक गर्भवती जाँच गराउने महिलाको संख्या (गर्भवती भएको चार, छ, आठ र नौ महिनामा)	४	४	३	
निशुल्क प्रसुति सेवा लिने आमाको संख्याको जातजाती, अपांगता र विपन्नता अनुसारको विवरण				
दलित	0	२	१	
विपन्न	0	0	0	
मधेशी	0	0	0	
मुस्लिम	0	0	0	
अपाङ्गता भएको व्यक्ती	0	0	0	
प्रकोप प्रभावित	0	0	0	
ब्राम्हण / क्षेत्री	१	१	0	
अन्य	३	२	२	

नोट:- यो जानकारी स्वास्थ्य संस्थाका प्रमुख तथा संम्बन्धित नर्सिङ्ग, कर्मचारीको सहयोगमा स्वास्थ्य संस्थामा हुने प्रसुती रजिस्टरबाट लिईएको ।

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

ख. नि:शुल्क प्रसुती सेवा र प्रस्तुती प्रोत्साहन रकम लिने आमाहरुको विवरण (तार्कुघाट स्वास्थ्य चौकी, रानपा ८)

निशुल्क प्रसुती सेवा र प्रसुती प्रोत्साहन रकम लिने आमाहरूको विवरण (NA. Delivery@PHC-Birth center) आर्थिक बर्ष: ०८१/०८२

विवरण	चौमासिक			कैफियत
	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो	
निशुल्क प्रसुति सेवा लिने आमाहरुको संख्या	३	२	0	
माथिको संख्या मध्ये चारपटक गर्भवती जाँच गराउने महिलाको संख्या (गर्भवती भएको चार, छ, आठ र नौ महिनामा)	३	२	0	
निशुल्क प्रसुति सेवा लिने आमाको संख्याको जातजाती, अपांगता र विपन्नता अनुसारको विवरण				
दलित	0	१	0	
विपन्न	२	0	0	
मधेशी	0	0	0	
मुस्लिम	0	१	0	
अपाङ्गता भएको व्यक्ती	0	0	0	
प्रकोप प्रभावित	0	0	0	
ब्राम्हण / क्षेत्री	१	0	0	
अन्य	0	0	0	

नोट:- यो जानकारी स्वास्थ्य संस्थाका प्रमुख तथा संम्बन्धित नर्सिङ्ग, कर्मचारीको सहयोगमा स्वास्थ्य संस्थामा हुने प्रसुती रजिस्टरबाट लिईएको।

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

ग. नि:शुल्क प्रसुती सेवा र प्रस्तुती प्रोत्साहन रकम लिने आमाहरुको विवरण (आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, रानपा ७)

निशुल्क प्रसुती सेवा र प्रसुती प्रोत्साहन रकम लिने आमाहरूको विवरण (NA. Delivery@PHC-Birth center) आर्थिक बर्ष: ०८१/०८२

यस केन्द्रमा निशुल्क प्रसुती सेवामा गर्भ परिक्षण मात्र हुने गरेको पाईयो।

विवरण	चौमासिक			कैफियत
	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो	
निशुल्क प्रसुति सेवा लिने आमाहरुको संख्या	0	0	0	
माथिको संख्या मध्ये चारपटक गर्भवती जाँच गराउने महिलाको संख्या (गर्भवती भएको चार, छ, आठ र नौ महिनामा)	७	९	0	
निशुल्क प्रसुति सेवा लिने आमाको संख्याको जातजाती, अपांगता र विपन्नता अनुसारको विवरण				
दलित	३	२	७	
विपन्न	0	0	0	
मधेशी	0	१	0	
मुस्लिम	0	0	0	
अपाङ्गता भएको व्यक्ती	0	0	0	
प्रकोप प्रभावित	0	0	0	
ब्राम्हण / क्षेत्री/ जनजाती	३	४	0	
अन्य	१	२	0	

नोट:- यो जानकारी स्वास्थ्य संस्थाका प्रमुख तथा संम्बन्धित नर्सिङ्ग, कर्मचारीको सहयोगमा स्वास्थ्य संस्थामा हुने प्रसुती रजिस्टरबाट लिईएको।

घ. नि:शुल्क प्रसुती सेवा र प्रस्तुती प्रोत्साहन रकम लिने आमाहरुको विवरण (चक्रतिर्थ स्वास्थ्य चौकी रानपा -४)

निशुल्क प्रसुती सेवा र प्रसुती प्रोत्साहन रकम लिने आमाहरूको विवरण (NA. Delivery@PHC-Birth center) आर्थिक बर्ष: ०८१/०८२

विवरण	**चौमासिक**			**कैफियत**
	पहिलो	**दोस्रो**	**तेस्रो**	
निशुल्क प्रसुति सेवा लिने आमाहरुको संख्या	५	४	0	
माथिको संख्या मध्ये चारपटक गर्भवती जाँच गराउने महिलाको संख्या (गर्भवती भएको चार, छ, आठ र नौ महिनामा)	३	६	0	
निशुल्क प्रसुति सेवा लिने आमाको संख्याको जातजाती, अपांगता र विपन्नता अनुसारको विवरण				
दलित	१	२	0	
विपन्न	२	२	0	
मधेशी	0	0	0	
मुस्लिम	0	0	0	
अपाङ्गता भएको व्यक्ती	0	0	0	
प्रकोप प्रभावित	0	0	0	
ब्राम्हण / क्षेत्री/ जनजाती	१	0	0	
अन्य	१	0	0	

नोट:- यो जानकारी स्वास्थ्य संस्थाका प्रमुख तथा संम्बन्धित नर्सिङ्ग, कर्मचारीको सहयोगमा स्वास्थ्य संस्थामा हुने प्रसुती रजिस्टरबाट लिईएको ।

अनुसूची ४.

क. निशुल्क प्रसुती सेवा लिने आमाको नामावली (मोहोरियाकोट स्वास्थ्य चौकी र आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र)

आर्थिक बर्ष:०८१/०८२

यी स्वास्थ्य चौकी र केन्द्रमा निशुल्क प्रसुती सेवामा गर्भ परिक्षण मात्र हुने गरेको भएकाले प्रसुती सेवाको नामावली प्राप्त भएन ।

ख. निशुल्क प्रसुती सेवा लिने आमाको नामावली (तार्कुघाट स्वास्थ्य चौकी, रानपा-८)

आर्थिक बर्ष:०८१/०८२

सि. नं.	आमाको नाम	ठेगाना	उमेर	सुत्केरी भएको मिति	प्रसुती प्रोत्साहन रकम प्राप्त गरेको मिति	चार पटक गर्भवती जाँच गराएको	
						हो	होईन
१.	लक्ष्मी बोहोरा	रानपा ८	२४	२०-०४-२०८१	२१-०४-२०८१	हो	
२.	सरिता भुजेल	रानपा ८	२०	२८-०४-२०८१	२९-०४-२०८१	हो	
३.	वविता भुजेल	रानपा ८	१८	२५-०६-२०८१	२६-०६-२०८१	हो	
४.	तस्वीरा मिया	रानपा ८	२३	२७-०८-२०८१	२८-०८-२०८१	हो	
५.	पुष्पा सुनार	रानपा ८	१८	२७-०९-२०८१	२८-०९-२०८१	हो	

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

ग. निशुल्क प्रसुती सेवा लिने आमाको नामावली (चक्रतिर्थ स्वास्थ्य चौकी, रानपा ४)

आर्थिक बर्ष:०८०/०८१

सि. नं.	आमाको नाम	ठेगाना	उमेर	सुत्केरी भएको मिति	प्रसुती प्रोत्साहन रकम प्राप्त गरेको मिति	चार पटक गर्भवती जाँच गराएको	
						हो	होईन
१.	विमला दर्नाल	रानपा ४	२६	२०८१-०८-२९	२०८१-०८-३०	हो	
२.	सुमित्रा कुमाल	रानपा ४	३०	२०८१-१०-०९	२०८१-१०-१०	हो	
३.	मन्जु बराम	गोरखा	२७	२०८१-०४-१२	२०८१-०४-१३		होईन
४.	पार्वती शाही	रानपा २	२७	२०८१-०४-१६	२०८१-०४-१७	हो	
५.	कविता खत्री	गोरखा	३०	२०८१-०५-०३	२०८१-०५-०४		होईन
६.	विमला बि.क.	गोरखा	२७	२०८१-०६-२७	२०८१-०६-२८		होईन
७.	कुमारी गुरुङ	रानपा ४	२०	२०८१-०७-०९	२०८१-०७-१०	हो	
८.	गोमा तामाङ	रानपा ३	२१	२०८१-०८-१३	२०८१-०८-१४	हो	
९.	रेविका परियार	रानपा ३	२१	२०८१-०९-०६	२०८१-०९-०७	हो	

अनुसूची ४.१:-

स्थानीयतहले संचालन गरेको अतिरिक्त स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम (एम्बुलेन्स सेवा, अतिरिक्त सुत्केरी भत्ता)

आर्थिक बर्ष: ०८१/०८२

प्रोत्साहन भत्ता एबुलेन्स सेवा बापतको रकमको भुक्तानी सम्बन्धित स्थानीय तहमार्फत वडाको सिफारिसमा हुने भएकाले विवरण र मिती स्वास्थ्य संस्थाहरु बाट प्राप्त गर्न सकिएन।

Sankalpa

Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

अनुसूची ५ (क) स्वास्थ्य संस्थाको आम्दानी र खर्चको विवरण

आर्थिक बर्ष: ०८१/०८२

राईनास नगरपालिका भित्र रहेको स्वास्थ्य संस्थाहरुको संचलान खर्च, तलब भत्ता सबै स्थानिय तह र सम्न्धित शाखा बाट हुने भएकाले यस विवरण संम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट प्राप्त गर्न सकिएन ।

अनुसूची ५ (ख): स्वास्थ्य संस्थाको आम्दानी र खर्चको विवरण)

आर्थिक बर्ष:- २०८१/०८२

राईनास नगरपालिका भित्र रहेको स्वास्थ्य संस्थाहरुको संचलान खर्च, तलब भत्ता सबै स्थानिय तह र सम्न्धित शाखा बाट हुने भएकाले यस विवरण संम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट प्राप्त गर्न सकिएन ।

अनुसूची ६:

क. खोप, परिवार नियोजन र सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रमबाट लाभान्वितहरुको विवरण(मोहोरियाकोट स्वास्थ्य चौकी, रानपा ९)

आर्थिक बर्ष:-२०८१/०८२

	लक्ष संख्या	उपलब्धि संख्या(०८१/०८२)	अघिल्लो बर्षको प्रगति संख्या (०८०/०८१)	गत बर्ष संगको फरक
राष्ट्रिय खोप कार्यतालिका बमोजिमको खोप				
बीसीजी	-	३	१	+२
निमोनिया	-	३४	४३	-९
दादुरा र रुबेला	-	२४	२२	+२
डीपीटी	-	२५	४८	-२३
हेपाटाईटिस बी	-	२५	४८	-२३
हेमोफिलस ईन्फ्युएन्जा बी	-	२५	४८	-२३
जापानिज इन्सेफलाइटिस	-	१३	१४	-१
पोलियो	-	२५	४८	-२३
एफआईपिभी	-	२५	४८	-२३
पीसीभी	-	२३	२५	-२
रोटा	-	३४	४३	-९
भ्यागुते रोग, लहरे खोकी, धनुषटंकार	-	२४	३३	-९
पोषण				
कुपोषित बालबालिकाको संख्या	-	0	२	0
सी डी डी	-	५	६	-१
ए.आर.आई	-	९	१	+८
कडा खालको निमोनियाबाट	-	0	0	0

Sankalpa

पीडितको उपचार संख्या				
सुरक्षित मातृत्व				
चार पटक गर्भवती जाँच गराउनेको संख्या (४,६,८ र ९ महिनामा)	-	११	१	+१०
दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट प्रसुती गराउनेको संख्या	0	0	0	0
स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुति गराउनेको संख्या	0	0	0	0
सुत्केरी भएको २४ घण्टा भित्त जाँच गराउनेको संख्या	0	0	0	0
परिवार नियोजन				
साधनलाई स्वीकार गर्ने नयाँ व्यक्तिको संख्या	-	१३	३	+१०
पिल्स	-	१	०	+१
डिपो	-	५	२	+४
आइ.यु.सी.डी.	-	१	१	0
नरप्लान्ट/ईमप्लान्ट	-	६	0	+६
बिबिध				
खोप केन्द्र	२	२	२	.
गाउँघर क्लिनिक	३	३	३	.
आमा समुह बैठक	९	९	९	.

ख. खोप, परिवार नियोजन र सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रमबाट लाभान्वितहरुको विवरण(तार्कुघाट स्वास्थ्य चौकी, रानपा ८) आर्थिक बर्ष:-२०८१/०८२

	लक्ष संख्या	उपलब्धि संख्या०८१/०८२	अघिल्लो बर्षको प्रगति संख्या ०८०/०८१	गत बर्ष संगको फरक
राष्ट्रिय खोप कार्यतालिका बमोजिमको खोप				
बीसीजी	-	१३	११	+२
निमोनिया	-	११३	६१	+५२
दादुरा र रुबेला	-	२३	५६	-३३
डीपीटी	-	११३	६१	+५२
हेपाटाईटिस बी	-	११३	६१	+५२
हेमोफिलस ईन्फ्युएन्जा बी	-	३५	६१	-२६
जापानिज इन्सेफलाइटिस	-	२७	३२	-५
पोलियो	-	११३	६१	+५२
एफआईपिभी	-	३७	५२	-१५
पीसीभी	-	३५	६३	-२८
रोटा	-	३६	१६	+२०
भ्यागुते रोग, लहरे खोकी, धनुषटंकार	-	६१	१६	+४५
पोषण				
कुपोषित बालबालिकाको संख्या	-	२	०	+२
सी डी डी	-	२२	११	+१०
ए.आर.आई	-	७२	७९	-७
कडा खालको निमोनियाबाट पीडितको उपचार संख्या	०	०	०	0
चार पटक गर्भवती जाँच गराउनेको संख्या (४,६,८ र ९ महिनामा)	-	२६	७	+१८

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट प्रसुती गराउनेको संख्या	0	८	५	+३
स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुति गराउनेको संख्या	0	८	५	+३
सुत्केरी भएको २४ घण्टा भित्त जाँच गराउनेको संख्या	0	८	५	+३
साधनलाई स्वीकार गर्ने नयाँ व्यक्तिको संख्या	-	२१	१९	+१२
पिल्स		३	५	-२
डिपो		१४	१५	-१
आइ.यु.सी.डी.		१३	१३	0
नरप्लान्ट/ईमप्लान्ट		०	०	-०
खोप केन्द्र	0	३	३	0
गाउँघर क्लिनिक	0	२	२	0
आमा समुह बैठक	0	९	९	0

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

ग. खोप, परिवार नियोजन र सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रमबाट लाभान्वितहरुको विवरण(आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, रानपा ७)

	लक्ष संख्या	उपलब्धि संख्या(०८१/०८२)	अघिल्लो बर्षको प्रगति संख्या (०८०/०८१)	गत बर्ष संगको फरक
राष्ट्रिय खोप कार्यतालिका बमोजिमको खोप				
बीसीजी	-	२१	११	+१०
निमोनिया	-	०	१	-१
दादुरा र रुबेला	-	४१	३७	+४
डीपीटी	-	७०	३७	+३३
हेपाटाईटिस बी	-	-	-	-
हेमोफिलस ईन्फ्युएन्जा बी	-	-	-	-
जापानिज इन्सेफलाइटिस	-	१५	२२	-७
पोलियो	-	७०	३७	+३३
एफआईपिभी	-	४८	३३	+१५
पीसीभी	-	५३	४२	+११
रोटा	-	४४	२१	+२३
भ्यागुते रोग, लहरे खोकी, धनुषटंकार	-	७०	४७	+२३
पोषण				
कुपोषित बालबालिकाको संख्या	०	०	०	०
सी डी डी	-	२	९	-७
ए.आर.आई	-	३	१५	-१२
कडा खालको निमोनियाबाट पीडितको उपचार संख्या	0	0	0	0
चार पटक गर्भवती जाँच गराउनेको संख्या (४,६,८ र ९ महिनामा)	-	१६	७	

दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट प्रसुती गराउनेको संख्या	0	0	0	0
स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुति गराउनेको संख्या	0	0	0	0
सुत्केरी भएको २४ घण्टा भित्त जाँच गराउनेको संख्या	0	0	0	0
साधनलाई स्वीकार गर्ने नयाँ व्यक्तिको संख्या	-	१९	३२	-१३
पिल्स	-	५	६	-१
डिपो	-	११	२१	-१०
आइ.यु.सी.डी.	-	१	०	+१
नरप्लान्ट/ईमप्लान्ट	-	२	५	-३
खोप केन्द्र	-	१	१	0
गाउँघर क्लिनिक	-	-	-	-
आमा समुह बैठक	-	६	६	0

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

घ. खोप, परिवार नियोजन र सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रमबाट लाभान्वितहरुको विवरण(चक्रतिर्थ स्वास्थ्य चौकी, रानपा ४)

	लक्ष संख्या	उपलब्धि संख्या(०८१/०८२)	अघिल्लो बर्षको प्रगति संख्या (०८०/०८१)	गत बर्ष संगको फरक
राष्ट्रिय खोप कार्यतालिका बमोजिमको खोप				
बीसीजी	२८	१४	१२	+२
निमोनिया	0	0	0	0
दादुरा र रुबेला	४०	४१	४४	-३
डीपीटी	४०	६४	६३	+१
हेपाटाईटिस बी	-	-	-	-
हेमोफिलस ईन्फ्युएन्जा बी	-	-	-	-
जापानिज इन्सेफलाइटिस	२८	१९	२२	-३
पोलियो	२८	६४	६३	+१
एफआईपिभी	२८	६४	६३	+१
पीसीभी	२८	६९	६६	+३
रोटा	२८	४७	३९	-८
भ्यागुते रोग, लहरे खोकी, धनुषटंकार	0	0	0	0
पोषण				
कुपोषित बालबालिकाको संख्या	0	0	0	0
सी डी डी	0	0	0	0
ए.आर.आई	१३०	८०	४९	+३१
कडा खालको निमोनियाबाट पीडितको उपचार संख्या	0	0	0	0
चार पटक गर्भवती जाँच गराउनेको संख्या (४,६,८ र ९ महिनामा)	२९	९	१६	-७

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट प्रसुती गराउनेको संख्या	२९	९	१८	-९
स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुति गराउनेको संख्या	२९	९	१८	-९
सुत्केरी भएको २४ घण्टा भित्त जाँच गराउनेको संख्या	२९	९	१८	-९
साधनलाई स्वीकार गर्ने नयाँ व्यक्तिको संख्या	-	१२	६	+६
पिल्स	३७०	३	0	+३
डिपो	३७०	८	२	+६
आइ.यु.सी.डी.	0	0	0	0
नरप्लान्ट/ईमप्लान्ट	-	१	४	-३
खोप केन्द्र	१०	१०	१०	0
गाउँघर क्लिनिक	१०	१०	१०	0
आमा समुह बैठक	५०	५०	५०	०

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd
Kathmandu, Nepal

अनुसूची ७:

क. स्वास्थ्य संस्थाबाट विविध सेवा लिनेहरुको विवरण(मोहोरियाकोट स्वास्थ्य चौकी, रानपा ९)

आर्थिक बर्ष:०८१/०८२

गत बर्षको जम्मा बिरामी संख्या:- १२५४ चालू बर्षको जम्मा बिरामी संख्या:- १३६९

सेवाको किसिम	स्वास्थ्य संस्थाबाट स्वास्थ्य सेवा लिने बिरामीको संख्या									
	गत बर्ष (०८०/०८१ ०)			चालु बर्ष(०८१/०८२)			विगत दुई बर्षको फरक			गत बर्ष र चालु बर्षमा बिरामी संख्या फरक हुनुको कारण
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	
मुल दर्ता	७१५	५३९	१२५४	७००	५८१	१३६९	६५	५०	११५	१. केन्द्र परेको कारण । २. गुणस्तरमा सुधार ।

नोट:- बिरामी संख्या चालू बर्षमा जुन अबधिको लिईएको हो गत बर्षको पनी सोही अबधिको विवरण समावेश छ ।

ख. स्वास्थ्य संस्थाबाट विविध सेवा लिनेहरुको विवरण (तार्कुघाट स्वास्थ्य चौकी, रानपा ८ ग.) आर्थिक बर्ष:०८१/०८२

गत बर्षको जम्मा बिरामी संख्या:- ४७२६   चालू बर्षको जम्मा बिरामी संख्या:- ४१३८

सेवाको किसिम	स्वास्थ्य संस्थाबाट स्वास्थ्य सेवा लिने बिरामीको संख्या									
	गत बर्ष (०८०/०८१			चालु बर्ष(०८१/०८२)			विगत दुई बर्षको फरक			गत बर्ष र चालु बर्षमा बिरामी संख्या फरक हुनुको कारण
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	
मुल दर्ता	-	-	४७२६	-	-	४१३८	-	-	५८९	0

नोट:- बिरामी संख्या चालू बर्षमा जुन अबधिको लिईएको हो गत बर्षको पनी सोही अबधिको विवरण समाबेश छ ।

घ. स्वास्थ्य संस्थाबाट विविध सेवा लिनेहरुको विवरण (आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, रानपा ७)

आर्थिक बर्ष:०८१/०८२

गत बर्षको जम्मा बिरामी संख्या:- ३१०३ चालू बर्षको जम्मा बिरामी संख्या:- ३०४१

सेवाको किसिम	स्वास्थ्य संस्थाबाट स्वास्थ्य सेवा लिने बिरामीको संख्या									
	गत बर्ष (०८०/०८१			चालु बर्ष(०८१/०८२)			विगत दुई बर्षको फरक			गत बर्ष र चालु बर्षमा बिरामी संख्या फरक हुनुको कारण
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	
मुल दर्ता	२१०५	९९८	३१०३	२००३	१०३८	३०४१	१०२	४०	१४२	१.गुण्स्तरीय सेवा । २. सेवा क्षेत्र फराकिलो । ३. शहर केन्द्रित बसाईसराई ।

नोट:- बिरामी संख्या चालू बर्षमा जुन अबधिको लिईएको हो गत बर्षको पनी सोही अबधिको विवरण समावेश छ ।

ङ. स्वास्थ्य संस्थाबाट विविध सेवा लिनेहरुको विवरण (चक्रतिर्थ स्वास्थ्य चौकी, रानपा ४)

आर्थिक बर्ष:०८१/०८२

गत बर्षको जम्मा बिरामी संख्या:- २५५३

चालू बर्षको जम्मा बिरामी संख्या:- ३७६३

सेवाको किसिम	स्वास्थ्य संस्थाबाट स्वास्थ्य सेवा लिने बिरामीको संख्या									
	गत बर्ष (०८०/०८१			चालु बर्ष(०८१/०८२)			विगत दुई बर्षको फरक			गत बर्ष र चालु बर्षमा बिरामी संख्या फरक हुनुको कारण
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	
मुल दर्ता	१६०६	९४७	२५५३	२३२४	१४३९	३७६३	७१८	४९२	१२१०	१. सेवा क्षेत्र फराकिलो २. सडकको गुणस्तर सुधार । ३. स्वास्थ्यकर्मी प्रतिको विश्वास। ४. गुणस्तरिय सेवा

नोट:- बिरामी संख्या चालू बर्षमा जुन अबधिको लिईएको हो गत बर्षको पनी सोही अबधिको विवरण समाबेश छ।

Sankalpa

सेवा ग्राही संग निन्नानुसारका प्रश्नावलीमा रहेर अन्तर्क्रिया गरिएको थियो।

अनुसूची ८: सेवा लिएर फर्केका सेवाग्रहीसँगको अन्तरवार्ताको लागि प्रश्नावली

महिला: ( ) पुरुषः ( )उमेरः जात/जातिः वर्गः

उत्तर अनुसार उपयुक्त ठाउंमा चिन्ह लगाउनुहोस्। साथै उनीहरूको उत्तरलाई पुष्टिगर्ने कारण समेत लेख्नुहोस्।

१. तपाई यो स्वास्थ्य संस्थामा के सेवा लिन आउनुभएको हो ?

२. के तपाईले चाहेको सेवा पाउनुभयो ?

(क) पाएँ

(ख) पाइन

पाउनु भएन भने किन होला ?

३. स्वास्थ्य सेवाका लागि यही स्वास्थ्य संस्थाको छनोट किन गर्नु भएको हो ?

(क) नजिक भएर

(ख) सेवाको गुणस्तर राम्रो भएर

(ग) स्वास्थ्यकर्मीको व्यवहार राम्रो भएर

(घ) अरु कुनै विकल्प नभएर

(ङ) अन्य कुनै कारण..

४. स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने क्रममा स्वास्थ्यकर्मीहरूको व्यवहार कस्तो थियो ?

(क) मिजासिलो, सहयोगी (ख) ठिकै (ग) रुखो (घ) अभद्र

कारण..

५. स्वास्थ्य संस्थामा शौचालयको ब्यबस्था थियो कि थिएन ?

(क) थियो (ख) थिएन (ग) थाहा छैन

यदि थियो भने,

(क) शौचालयः

(अ) सफा थियो (आ) फोहोर थियो

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

(ख) पानी (अ) थियो (आ) थिएन

६. के स्वास्थ्य संस्थामा खानेपानीको ब्यबस्था थियो ?

(क) थियो (ख) थिएन (ग) थाहा भएन

७. पालो पर्खिनु पर्दा बस्ने सुविधा थियो ?

(क) थियो (ख) थिएन (ग) अन्य केही व्याख्या........................

८. निःशुल्क औषधि पाइयो ?

(क) चाहिने जति पाइयो

(ख) केही मात्र पाइयो

(ग) सबै बाहिरबाट किन्नुप¥यो

(घ) अन्य व्याख्या केही छ कि? ....

९. निःशुल्क सेवा

(क) एक पैसा पनि तिर्नुपरेन

(ख) सेवा शुल्क मात्र तिर्नुपरेन तर प्रयोगशाला लगायत अन्य सेवाको शुल्क तिर्नु परेको

(ग) सबै प्रकारको सेवाका लागि शुल्क तिर्नु परेको

यदि तिरेको भए रकम रु...................................

टिप्पणी ....

९. सेवा प्राप्त गर्न लागेको समय

(क) आउनासाथ सेवा पाएको

(ख) झण्डै २ घण्टा कुर्नु परेको

(ग) २ घण्टाभन्दा बढी कुर्नु परेको

किन होला..

१०. स्वास्थ्य जाँचको क्रममा गोपनीयता थियो कि थिएन ?

(क) थियो (ख) थिएन

११. स्वास्थ्य संस्थाको भित्र र वरिपरिको सरसफाइको अवस्था कस्तो थियो ?

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd
Kathmandu, Nepal

१२. स्वास्थ्य संस्थाको सेवामा अझ सुधार गर्न तपाईँको सुझाव छन् कि?

१३. केवल महिला बिरामीहरूका लागि मात्र

- सुत्केरी प्रोत्साहन रकम पाए नपाएको ।
- पूर्व प्रसूतिजांच बापत पाउनु पर्ने भत्ता पाएको नपाएको ? कुनै न कुनै रूपले केही
- पैसा खर्च भयो कि भएन?
- महिला भएकै कारणले सेवा लिन कुनै कठिनाई त परेन ? जस्तै गोपनियता,
- स्वास्थ्यकर्मी विपरीत लिङ्गको हुँदा स्वास्थ्य परीक्षणमा कठीनाइ, आदि ।
- तपाईले आशा गरे अनुसारको सेवा प्राप्त भयो त ? .... कसरी ....
- तपाईले प्राप्त गरेको सेवाबाट सन्तुष्ट हुनुहुन्छ ? .... कसरी भने..

अनुसूची ९:- समुदायको धारणा संकलन (निम्नानुसारको प्रश्नावलीमा रहेर समुदायको धारणा संकलन गरिएको थियो ।)

सूचना लिईएको मितीः-.......................... स्थानः-.......................

उत्तर अनुसार उपयुक्त ठाउंमा चिन्ह लगाउनुहोस् । साथै उनीहरूको उत्तरलाई पुष्टिगर्ने कारण समेत लेख्नुहोस् ।

१. सेवा क्षेत्रको समुदाय बाट स्वास्थ्य संस्थाको दुरी (अधिकतम..........न्युनतम ....)

२. सेवा क्षेत्रबाट स्वास्थ्य संस्था आउन यातायातको उपलब्धता। (छ) (छैन)
छ भने के कस्तो यातायात साधनको उपलब्धता छ?
....

३. सबै जातजाती, लिङ्ग, उमेर समुहका बिरामीहरुलाई समान ब्यबाहार हुन्छ?
(हुन्छ) (हुदैन)
....

४. बालबालिका, बृद्द, महिला र अपाङ्गता भएका बिरामीलाई आबश्यक सुबिधा रहेको छ?
(छ) (छैन)
....

५. महिला मैत्री उपचार कक्ष छ?
(छ) (छैन)

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

....

६. बिरामी कुरुवा बस्ने सुरक्षित स्थान छ?

(छ) (छैन)

....

७. अपांगमैत्री सेवाहरु (व्हिल चेयर, र्याम्प) को ब्यबस्था छ ?

(छ) (छैन)

....

८. सबै जातजाती, महिला, बृद्द, अपांगता भएका बिरामीहरुलाइ स्वास्थ्य कर्मीले समान ब्यबहार गर्छन?

(गर्छन) (गर्दैनन्)

....

९. कुनै कारण बस स्वास्थ्य संस्था बन्द हुने अबस्था भएको सो को जानकारी समुदायलाई दिने चलन छ ?

(छ) (छैन)

....

१०. स्वास्थ्य संस्थामा जुन कुनै बेला स्वास्थ्यकर्मी उपलब्ध हुने चलन छ?

(छ) (छैन)

....

११. सेवाग्राहीहरुलाई आफुलाई लागेको गुनासोहरु ब्यक्त गर्ने माध्यम के हो ?

....

१२. सेवाग्राहीहरुले गरेको गुनासो सम्बोधन गर्ने चलन छ?

(छ) (छैन)

....

१३. गाउँघर क्लिनिकको ब्यबस्था छ?

(छ) (छैन)

....

१४. स्वास्थ्य संस्थामा नागरिक वडापत्र देख्नु भएको छ ?

(छ) (छैन)

....

१५. नागरिक वडापत्रमा उल्लेख भएका सेवाहरु सबै उपलब्ध छ?

(छ) (छैन)

....

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

१६. स्वास्थ्य संस्थामा हुने सबै सेवाहरु तोकिएको प्रक्रिया अनुसार प्राप्त गर्नु भएको छ ?

(छ) (छैन)

....

१७. स्वास्थ्य संस्थाका गतिबिधिहरु सार्बजनिक गर्ने गरिन्छ ?

(छ) (छैन)

....

१८. स्वास्थ्य संस्थाका गतिबिधिहरु थाहा पाउने माध्यम के हो ?

क. स्थानिय मिडिया हाउस/ रेडियो

ख. पत्रपत्रिका

ग. स्वास्थ्य संस्थाको सूचना पाटी

घ. अन्य...

१९. .... संस्थाबाट के के सुबिधा पाईन्छ?

क. निशुल्क स्वास्थ्य सेवा

ख. निशुल्क औषधि वितरण

ग. आमा कार्यक्रम (निशुल्क प्रसुती सेवा, प्रसुती प्रोत्साहन रकम)

घ. पूर्व प्रसुती जाँच बापत दिईने प्रोत्साहन रकम

ङ. अन्य..

२०. प्रश्न १९ मा भएको सेवा पाईने जानकारी कहाँ बाट भयो ?

....

२१. उपलब्ध सेवाहरुको बारेमा अन्य केही छ की?

(छ) (छैन)

....

२२. महिला स्वास्थ्य स्वंयम सेविकाले सेवा र सूचनाको बारेमा जानकारी दिन्छन?

(छ) (छैन)

....

२३. तपाईहरुलाई महिला स्वास्थ्य स्वंयम सेबिकाले के कस्तो कुरामा सहयोग गर्ने गरेका छन्?

क..................................

ख...................................

ग...................................

घ...................................

२४. स्वास्थ्य संस्थाको संचालन ब्यबस्थापन समितीबाट हुन्छ भन्ने जानकारी छ?

(छ) (छैन)

२५. ब्यबस्थापन समितीले गरिब, महिला, पिछडिएका, अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुलाई लक्षित गरी केहि निर्णय गरेको थाहा छ?

(छ) (छैन)

....

२६. व्यबस्थापन समितीले स्थानिय तह, सरकारी वा गैर सरकारी निकायको समन्वयमा स्रोत परिचालन या अन्य कुनै काम गरेको थाहा छ?

(छ) (छैन)

....

२७. स्वास्थ्यकर्मी नियमित बस्छन वा बस्दैनन्? (बस्छन) (बस्दैनन)

२८. बस्दैनन बने किन नबस्ने होलान? ....

२९. प्रसुती सेवाको लागी महिला स्वास्थ्यकर्मी छन्? (छन्) (छैनन्)

३०. महिला स्वास्थ्य कर्मीको सेवा कस्तो छ केही भन्न चाहानुहुन्छ कि?

....

३१. स्वास्थ्य संस्था दैनिक कति बजे देखि कति बजे सम्म खुल्छ? ....

३२. स्वास्थ्य सेवामा क्रमिक सुधारको लागी केही सुझाबहरु छन् कि?

क.

ख.

ग.

घ.

३३. यस स्वास्थ्य संस्थाको सेवा क्षेत्र भित्र मातृ तथा नवजान शिशुको मृत्यृ भएको थाहा पाउनु भएको छ ?

(छ) (छैन)

३४. छ भने कहिले, कहाँ र कसरी जानकारी छ?

....

३५. यस प्रकारका कति जनाको मृत्यु भएको थाहा पाउनु भएको छ?

....

Sankalpa

अनुसूची १०:- समुदायमा संचालन हुने बिषय केन्द्रित छलफलको प्रक्रिया

यस सामाजिक परिक्षणको क्रममा समुदायका समुहमा बिषय केन्द्रित छलफल निम्नानुसारको प्रक्रिया पुरा गरी गरिएको थियो ।

- **सहभागिता**
- **बसाई**
- **बोल्ने क्रम**
- **छलफलको प्रतिबेदन**
- **छलफलको अन्त्य**
- **सहजकर्ताको भुमिका**

अनुसूची ११:- आमभेलामा गरिएको प्रस्तुतिकरण

अनुसूची १२:- आमभेलाको कार्यक्रम

सि.नं.	कार्यक्रमको विवरण	जिम्मेवार व्यक्ति
१.	भेलाको उद्देश्यबारे जानकारी	सहजकर्ता
२.	सामाजिक परिक्षण बारे जानकारी	सहजकर्ता
३.	स्वास्थ्य संस्थाबाट उपलब्ध हुने स्वास्थ्य सेवाहरुको संक्षिप्त जानकारी	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख / सामाजिक बिकास समिती संयोजक
४.	सामाजिक परीक्षणका प्रारम्भिक निष्कर्षहरूको प्रस्तुतीकरण र सहभागीहरूबाट प्रश्न÷जिज्ञासा सङ्कलन ।	सहजकर्ता
५.	प्रश्न÷जिज्ञासाहरूमाथि स्वास्थ्य क्षेत्रका जिम्मेवार पक्ष (स्वास्थ्य संस्था प्रमुख, व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष, स्थानीय तहका प्रतिनिधि) बाट स्पष्टीकरण एवम् सम्बोधन ।	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख / सामाजिक बिकास समिती संयोजक
६.	गत आ.व. मा भएको सामाजिक परीक्षणले उठाएका सवालहरूमा भएको प्रगतिको समीक्षा प्रस्तुति ।	सम्पर्क अधिकृत
७.	आएका सुझाव तथा सामाजिक परीक्षणले सिफारिस गरेका सुधारात्मक	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख / सामाजिक बिकास समिती संयोजक

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

	विषयमा जिम्मेवार पक्षबाट सार्वजनिक प्रतिबद्धता प्रकट गर्ने । सामाजिक परीक्षणको नतिजा र आमभेलाबाट प्राप्त सुझावहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि कार्ययोजना तयार गर्ने ।	
८.	सबैलाई धन्यवादसहित आमभेलाको समापन गर्ने ।	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख / सामाजिक बिकास समिती संयोजक

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

अनुसूची १३:- कार्ययोजनाको ढाँचा

क्र.स.	सुधारका क्षेत्र/ मुख्य सबाल	क्रियाकलाप	सम्पन्न गर्ने समयाबधी	जिम्मेवार निकाय वा ब्यक्ति	कार्य सम्पादनको उपलब्धि सूचक	अनुगम गर्ने निकाय र ब्यक्ति	स्रोत/सहयोग उपलब्ध गराउने निकाय

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd
Kathmandu, Nepal

अनुसूची १४: सामाजिक परीक्षण — प्रतिवेदनको ढाँचा

१. पृष्ठभूमि

२. स्वास्थ्य संस्थाका बारेमा संक्षिप्त जानकारी:

३. सामाजिक परीक्षण गर्नुको मुख्य उद्देश्य:

४. सामाजिक परीक्षणको अवधि:

५. सामाजिक परीक्षणमा अवलम्वन गरिएका विधि तथा प्रक्रिया:

६. सम्पन्न गरिएका मुख्य मुख्य क्रियाकलापहरू:

७. सामाजिक परीक्षणबाट प्राप्त नतिजाहरू ९प्रयोग भएका प्रत्येक विधि तथा प्रक्रियाबाट प्राप्त नतिजाहरूलाई एक आपसमा परीक्षण गरी मुख्य मुख्य नतिजाहरू उल्लेख गर्ने:

- सबल पक्षहरू:
- सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू:
- स्वास्थ्य सेवा प्रवाहका लागि भएका उदाहरणीय कार्यहरूः

८. आमभेलाको आयोजना तथा सञ्चालन:

९. आमभेलामा उठेका जिज्ञासाहरूसहित सम्बोधन गर्नुपर्ने मुख्य मुख्य विषयहरू

१०. सामाजिक परीक्षणले उठाएका मुद्दाका बारेमा जिम्मेवार निकायको प्रतिक्रिया र प्रतिवद्धताः

११. सामाजिक परीक्षणले उठाएका मुद्दालाई सम्बोधन गर्न कार्ययोजना निर्माण:

१२. अनुसूचीहरू

अनुसूची १५:- स्थानीयतहले संचालन गरेको अतिरिक्त स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमको सामाजिक परिक्षणको लागी निर्देषक प्रश्नहरुः- (लक्षित समुह छलफलको लागी)

१. एम्बुलेन्स सेवा

क. स्थानीय तहद्वारा संचालित एम्बुलेन्स सेवा कत्तिको प्रभवकारी भएको पाउनु भएको छ ?

....

ख. यो सेवाले दिएका सकरात्मक नतिजाहरु के-कस्ता छन्?

....

ग. यो सेवा अन्तर्गत सुधार गर्नु पर्ने कुराहरु के के छन्?

....

घ. यस सेवा सम्बन्धित केही थप धाराणा ब्यक्त गर्न चाहानुहुन्छ कि?

....

ङ. यो सेवा प्रभावकारी बनाउन के के सुझाव दिन चाहानुहुन्छ?

....

२. अतिरिक्त सुत्केरी भत्ता

क. स्थानीय तहद्वारा संचालित अतिरिक्त सुत्केरी भत्ता कत्तिको प्रभवकारी भएको पाउनु भएको छ ?

....

ख. यो सेवाले दिएका सकरात्मक नतिजाहरु के-कस्ता छन्?

....

ग. यो सेवा अन्तर्गत सुधार गर्नु पर्ने कुराहरु के के छन्?

....

घ. यस सेवा सम्बन्धित केही थप धाराणा ब्यक्त गर्न चाहानुहुन्छ कि?

....

ङ. यो सेवा प्रभावकारी बनाउन के के सुझाव दिन चाहानुहुन्छ?

....

३. महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वंयम सेबिकाको प्रोत्साहन

क. स्थानीय तहद्वारा संचालित यस सेवा कत्तिको प्रभवकारी भएको पाउनु भएको छ ?

....

ख. यो सेवाले दिएका सकरात्मक नतिजाहरु के-कस्ता छन्?

....

ग. यो सेवा अन्तर्गत सुधार गर्नु पर्ने कुराहरु के के छन्?

....

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

घ. यस सेवा सम्बन्धित केही थप धाराणा ब्यक्त गर्न चाहानुहुन्छ कि?

....

ङ. यो सेवा प्रभावकारी बनाउन के के सुझाव दिन चाहानुहुन्छ?

....

४. अन्य स्थानिय तह द्वारा संचालित सेवाहरु

क. स्थानीय तहद्वारा संचालित यस सेवा कत्तिको प्रभवकारी भएको पाउनु भएको छ ?

....

ख. यो सेवाले दिएका सकरात्मक नतिजाहरु के-कस्ता छन्?

....

ग. यो सेवा अन्तर्गत सुधार गर्नु पर्ने कुराहरु के के छन्?

....

घ. यस सेवा सम्बन्धित केही थप धाराणा ब्यक्त गर्न चाहानुहुन्छ कि?

....

ङ. यो सेवा प्रभावकारी बनाउन के के सुझाव दिन चाहानुहुन्छ?

....

Sankalpa

निश्कर्ष

संकल्प अध्ययन केन्द्रको तर्फबाट राईनास नगरपालिकाका ४ बटा स्वास्थ्य संस्थाहरुमा गरिएको सामाजिक परिक्षणले ती स्वास्थ्य संस्थाहरुको समग्र पक्षलाई उजागर गरेको छ । विशेषत सेवा प्रवाह, व्यवस्थापन प्रणाली, औषधी तथा उपकरण, भौतिक अवस्था, गर्न सकिने कामहरु, सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु, राम्रा प्रयासहरु र गुणस्तर सुधारको लागि गर्नुपर्ने प्रयासलाई समेत औंल्याइएको छ ।

यस नगरपालिकामा रहेका ४ बटा स्वास्थ्य संस्थाहरुमा गरिएको सामाजिक परीक्षणबाट प्राप्त नतिजाको सम्बन्धित पक्षले अध्ययन गरी स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा उल्लेखनीय प्रगतिको लागि कदमहरु चालिनेछ भन्ने आशा छ । अधिकांश स्वास्थ्य संस्थाहरूले गाउँघर क्लिनिक, दैनिक विरामीको चेकजाँच, निःशुल्क औषधि वितरण, नियमित खोप सेवा, सुत्केरी पूर्व र पश्चात सेवामा सन्तोषजनक कार्य सम्पादन गरेका छन् । स्वास्थ्य संस्थाहरू परिक्षण गरिएका सबै वडामा सुलभ छन्, विशेषत मोहोरियाकोट स्वास्थ्य चौकी नागरिकको घना वस्ती भन्दा अपायक र टाढा रहेको छ । स्वास्थ्य संस्थाभित्रको अवस्था हेर्दा सेवा प्रवाह अपाङ्गमैत्री भुईंतलाबाट हुने भएकाले पहुँच सहज छ । दुईबटा स्वास्थ्य संस्था (विशेषत मोहोरियाकोट स्वास्थ्य चौकी र गरमवेसीस्थित आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र) सम्म पुग्ने बाटो ज्येष्ठ नागरिक र अपाङ्गता भएकाहरुको लागि केहि असहज छ । यसलाई सम्बोधन हुनेछ भन्ने आशा लिइएको छ । सामूदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको लागि प्रोत्साहन स्वरुप मासिक २ हजार उपलब्ध गराइएको छ, पालिकाभित्रका बर्थिङ सेन्टरसम्म जानको लागि एम्बुलेन्स खर्चको व्यवस्था गरिएको छ । महिलाहरुमा हुने समस्या पाठेघरको चेकजाँचको लागि स्क्रिनिङ गरिएको छ, यसैगरी गर्भवती जाँचको लागि भिडियो एक्स रे सेवालाई गाउँ गाउँ सम्म जाने वातावरण बनाइएको छ । यो अत्यन्तै सरहानीय पक्ष हो ।

सामाजिक परिक्षणको क्रममा केही कमजोर पक्षहरू पनि उजागर भएका छन् । कतिपय संस्थामा औषधिको शून्य मौज्दात, पानीको व्यवस्थापन हुन नसक्दा जीर्ण जस्तै देखिने भौतिक संरचना (विशेष गरी तार्कुघाट स्वास्थ्य चौकी, हर्राबोट), महिला तथा जेष्ठ नागरिकमैत्री पूर्वाधारको अभाव, गुनासो सुन्ने व्यवस्था कमजोर, र स्वास्थ्यकर्मीको व्यवहारमा असमानता देखिएको छ । व्यवस्थापन समितिको क्रियाशीलता र नियमित बैठकहरू समेत कमजोर देखिए ।

पालिकाको स्वास्थ्य संस्थालाई मौजुद रहेको भौतिक पूर्वाधारसँग तालमेल मिलाई गुणस्तरीय सेवा दिन सकिने प्रशस्तै सम्भावनाहरु देखिएको छ । स्वास्थ्यकर्मीहरु आवश्यकता अनुसार परिपूर्ति गरिएको छ । अव खाँचो छ स्वास्थ्यकर्मीको आत्मादेखिको सेवाभाव र उत्साह अनि नविनतम स्वास्थ्य सुधारका कार्यक्रमहरु । जसको लागि व्यवस्थापन समितिले चासो देखाउनु आवश्यक छ । व्यवस्थापन समितिले आफ्नो थोरै समय दिएर स्वास्थ्य संस्थाहरुको अवस्था र व्यवस्थापनमा ध्यान दिने हो भने यहाँका स्वास्थ्य संस्थाहरुले गुणस्तरीय सेवा दिन सक्छन भन्ने आशा लिइएको छ ।

त्यसैले सामाजिक परीक्षणले औषधि आपूर्ति सुनिश्चितता, समावेशी र लैङ्गिक संवेदनशील सेवा, गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाह, र उत्तरदायी व्यवस्थापन प्रणाली निर्माणमा थप ध्यान दिनुपर्ने आवश्यकता औंल्याएको छ । साथै, निरिक्षण,

Sankalpa
संकल्प
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

संबाद र आमभेलामा समेत उठेका सरोकारहरूलाई सम्बोधन गर्दै स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर सुधारका लागि यस परिक्षण प्रतिवेदनले दिशा निर्देश गरेको छ। सेवाग्राहीहरूबाट लिइएका अन्तर्वार्ता र समूह छलफलको आधारमा अधिकांश स्वास्थ्य संस्थाको सेवाप्रति विश्वास कायम देखिए तापनि, औषधि अभाव, कुनै समयमा हुने स्वास्थ्यकर्मीको व्यवहार, महिला तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिका लागि सहज सेवा नहुनु, ल्याब परिक्षण, गुनासो सुनुवाइ पछि त्यसको सम्बोधन जस्ता कमजोरीहरू औंल्याइएका छन्।

राईनास नगरपालिकाको स्वास्थ्य सेवा प्रणालीले धेरै पक्षमा सन्तोषजनक प्रगति गरेको छ। तर, अझ बढी उत्तरदायी, गुणस्तरीय र समावेशी सेवा प्रणाली विकास गर्न सुधारात्मक कार्ययोजना आवश्यक छ। सामाजिक परीक्षणले सेवाको वर्तमान अवस्था, चुनौती र सम्भावनाहरू पहिचान गर्न मद्दत गरेको छ, जसको आधारमा स्वास्थ्य संस्थाहरू अझ सक्षम, नागरिकमैत्री र जनउत्तरदायी बन्दै जाने अपेक्षा गरिएको छ। स्थानीय सरकार, स्वास्थ्य शाखा, व्यवस्थापन समिति र समुदायबीचको समन्वय र सक्रिय सहभागिता नै भविष्यको सुधारको प्रमुख आधार बन्न सक्नेछ।

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

कार्य सम्झौता पश्चात नगरपालिकामा गरिएको अभिमुखिकरण कार्यक्रम

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाहरुमा तथ्याङ्क संकलन

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd
Kathmandu, Nepal

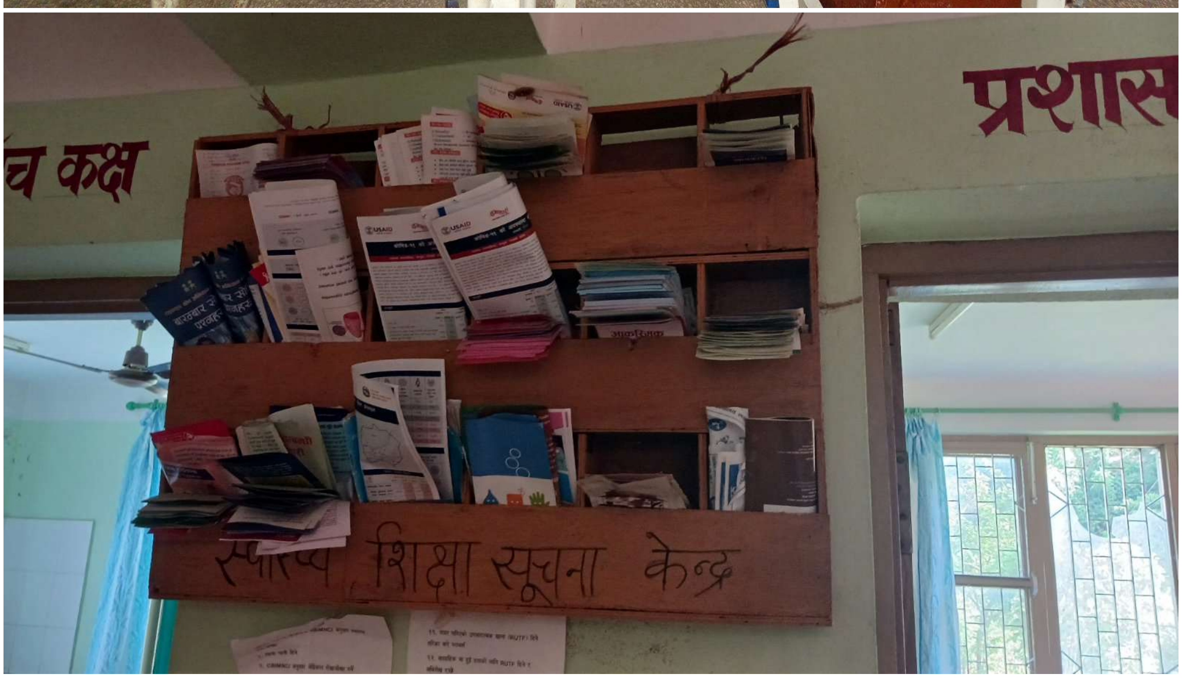

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

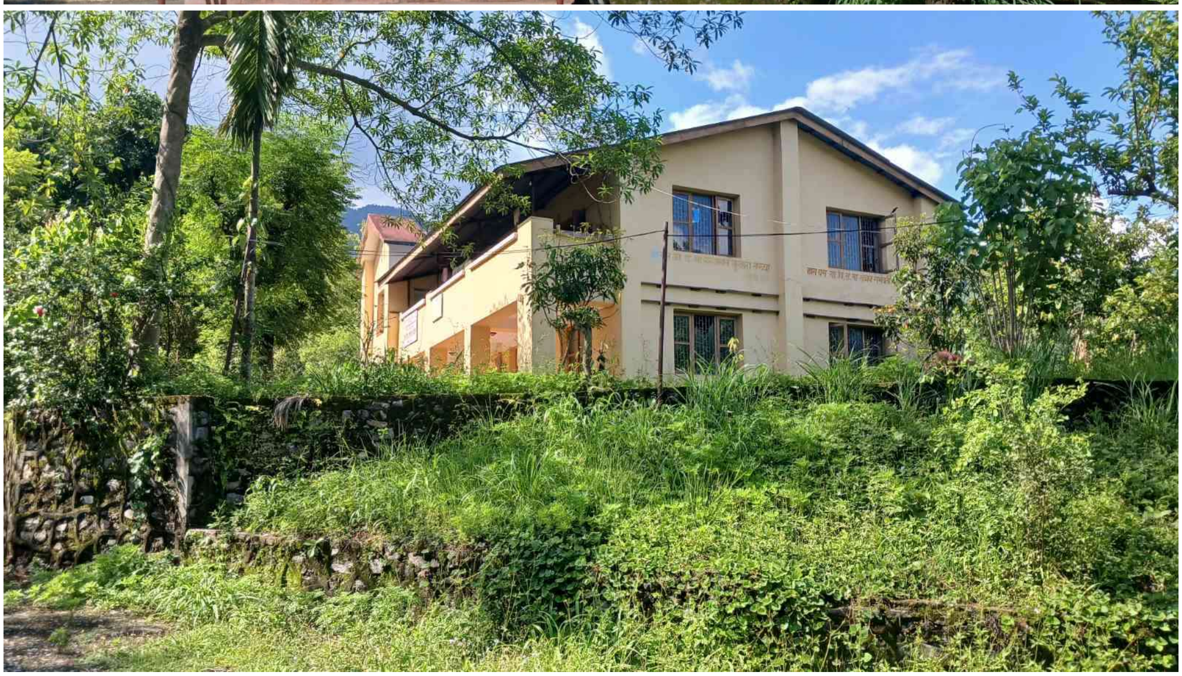

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

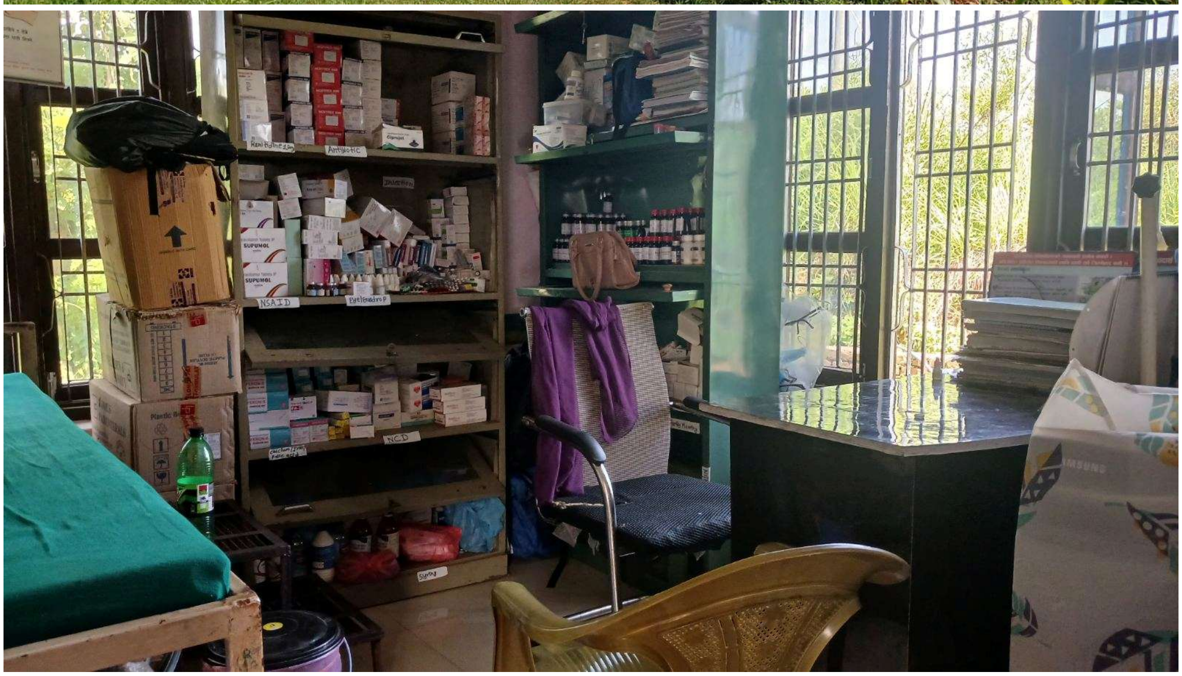

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

Sankalpa
संकल्प
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd
Kathmandu, Nepal

Sankalpa
संकल्प
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd
Kathmandu, Nepal

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाहरु र स्थानी तहमा गरिएको आम भेला कार्यक्रम

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

Sankalpa
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

Sankalpa
संकल्प
Adhyayan Kendra Pvt. Ltd
Kathmandu, Nepal